

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cvrsvs Philosophicvs**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

Controversia I. De his quæ generationi præunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](#)

CONTROVERSIÆ
DE ORTV. ET INTERITV.
SIVE
DE GENERATIONE,
ET CORRUPTIONE.

Auctore P. FRANCISCO DE OVIEDO, è Societate IESV.

PRO O E M I V M .

GIMVS in Controversiis Physicis de corpore completo in communi, & Controversiæ præcedenti de corpore incorruptibili. Nunc Philosophi vestigia sequentes gradum facimus ad disputationem de corpore generabili, & corruptibili. Obiectum librorum, quos Aristoteles inscripsit de ortu, & interitu est corpus generabile, & corruptibile: quia tamen omnia quæ specialiter illi conueniunt per ordinem ad generationem, & corruptionem sunt explicanda, ideo ferè tota materia horum librorum est generatio, & corruptio, & de ortu, & interitu inscribuntur, sive de generatione, & corruptione. Præcipue instituendus est sermo de generatione substanciali quia tamen hanc semper accidentalis generatio, seu alteratio comitatur: ideo utrique communis est in præsentiarum disputatio.

CONTROVERSIA PRIMA.

De his, quæ generationi præcunt.

GENERATIONI substanciali alter rationes deseruunt, quæ materiam disponunt, & illam sternunt, ut valeat formam substancialem recipere. Ex his dispositionibus præcipua est quantitas, quam comitantur in ordine ad materiam disponendam quatuor primæ qualitates, illæ, umque artemperata commixtio. De his scire oportet, cui subiecto inhærent, à quo effectu principio dependant, quomodo in formam genitam, seu in totum per generationem productum influant, quæ sint communia genito, & corrupto, quæ simul cum compósito deficiant, & quæ omnia prælens Controversia decidet.

fit de subiecto hypothesis, licet enim plures negent dati quantitatem distinctam, hi tenentur definire, quod subiectum haberet, si daretur, seu quod illi debeant tribuere autores, qui illam superadditam admittunt.

Albert.Durand,Capit.Caietan.Ferrar.Soncin. & Scorus apud P. Soar, in Meraph. disp. 14. secl. 3. n. 6. quos recentes Thomiste sequuntur, pugnacissimè defendunt quantitatem subiectari in toto composite. Consentient ex nostris P. Vafquez, part. tom. 2. disput. 129. num. 30. P. Rub. lib. 1. de generat. cap. 4. tract. 3. quæst. 7.

Quantitatem non recipit in toto composite, sed in materia prima docuit Philofophs, & Simplicius qui sententiam hanc tribuit Platoni, Greg. Aur. Mar. & alij ex antiquis, quos refert, & sequitur Pater Soar suprà num. 10. accedunt Parres Conim. 1. de Generat. cap. 4. quæst. 4. art. 1. P. Hurtadus in Physica disput. 5. secl. 6. S. 58. P. Arriaga in Physica disput. 5. sectione 2. subsecl. 2. & ferè omnes recentes. Hanc sententiam vi veriorem longè probabiliorum amplector.

Vao eodemque fundamento Patroni oppositarum sententiarum, quos retuli propriam sententiam probare intendunt. Arguunt Thomistæ: si quantitas subiectaretur

P N C T V M P R I M U M .

Quid sit subiectum quantitatis.

Difficultas hæc supponit dari quantitatem distinctam à substancia, in qua suppositione procedit, quidquid Franc. de Oviedo, Philosop. Tom. 1.

KK 3 in

2

3

4

390 GENERAT. Controv. I. De his, quæ generationi p̄euent.

in materia prima; eadem quantitas, & alia accidentia communia essent genito, & corrupto. Consequens esse falso docet Philosophus: ergo & antecedens falso est. Patroni oppositæ sententiae sic arguant: si quantitas subiectaretur in toto composito, destruto composito perirent omnia accidentia, quæ illi inhærebant: ergo nullum accidens commune esset genito, & corrupto: consequens est contra manifestam experientiam, quæ videmus eadem accidentia in cadavere, quæ in homine præcessunt: ergo antecedens est falso. Ostendam puncto venturo vbi de aliis accidentibus disputabo, hoc argumentum nulli sententiae fauere, quia in generatione non fit resolutione vñque ad materiam primam, ut intendunt Thomistæ, neque infertur faciendam esse, ex eo quod accidentia in toto composito subiectarentur, quod intendunt autores oppositæ sententiae, & ita huic rationi modo supradicto.

5 Probant hanc conclusionem Pater Soar suprà num. 15. & Pater Hurtadus §. 61. hac ratione. Si quantitas subiectaretur in toto composito subiectaretur inadæquatè in forma, sed quantitas non potest subiectari neque inadæquatè in forma hominis: ergo non potest subiectari in homine, & ex homine ad alia composta à paritate argumentum desumunt. Probant minorem, videlicet quantitatem non posse subiectari neque inadæquatè in anima rationali: quantitas non potest communicare suum effectum formalem animæ rationali: ergo non potest recipi in illa, quia implicat formam recipi in aliquo subiecto, cui non præstet suum effectum formale, & ita implicat formam recipi in subiecto, cui non posse præstare suum effectum. Antecedens euidenter videtur, quia effectus formalis quantitas est extender subiectum, & illud cum partibus extra partes constitutæ, sed anima rationalis non potest extendi, neque partes extra partes habere: ergo incapax est effectus formalis præstandi à quantitate. Neque hoc argumentum intentum in homine conuinicit, neque ex homine rectè à paritate videtur defini argumentum ad alia composta, etiam si argumentum demonstraret quantitatem non posse recipi in homine, quia inadæquatè in illius forma vtpote spirituali recipi nequit. Hoc vltimum primum sic suadeo. De quantitatem inadæquatè non posse recipi in forma hominis, & ita neque in toto composito, & nego sequi ex hoc non posse recipi inadæquatè in forma equi, adæquatè in equo. Disparitatem reddo manifestam ipsa ratione, quia argumentantur Soar, & Hurtadus. Forma hominis spiritualis est, & vt ipsi aiunt incapax recipiendi effectum formalem à quantitate præstandum, ex quo sit non posse quantitatem recipi in illa, & consequenter neque in toto composito, quia implicat quantitatem recipi in toto composito, & non recipi in forma, per quam compositum constitutur; forma vero equi materialis est, & capax recipiendi effectum formalem præstandum à quantitate, & ipsam quantitatem, & ita non reddit compositum incapax recipiendi quantitatem, sed potius capax, quia ipsa ex se capacitatem habet illam recipiendi, quæ simili cum materia, alijs capaci recipiendi quantitatem, illam recipiet, & consequenter totum compositum, quod non distinguitur à suis partibus. Itaque posset quisquam dicere materiam, & formam equi habere capacitatem ad recipiendam quantitatem, & hanc de facto in vtrâque adæquatè recipi, & inadæquatè in quacumque illarum, etiam si materia prima ex se virtutem habeat ad quantitatem adæquatè recipiendam, quia quando adiunguntur duas causas quarum qualibet potest adæquatè effectum producere, vtriusque influxus attemperatur, & ab vtrâque indiuisibiliter adæquatè prouenit effectus, & inadæquatè ab illarum qualibet, in homine vero aliter rem contingere, quia cum illius forma incapax sit recipiendi quantitatem, materia ex se capax recipiendi adæquatè quantitatem, illam de facto adæquatè recipit. Hæc de consequentiæ, quæ ex homine sit ad alia composta.

6 Argumentum adhuc in homine intentum non conuincere conitatur ex his, quæ dixi in Physica Controversia §. puncto 5. vbi probauit posse educi quantitatem diuisibilem & extensem ex subiecto diuisibili incapaci extensionis vbi respondi huic rationi desumptæ ex incapacitate extensionis, quæ haberet subiectum illud, ratione cuius incapax effectus formalis quantitatis, & ipsius quantitatis posset videri vt de facto Soar, & Hurtadus argumentantur de anima rationali. Vide quæ ibi dixi, vbi ostendi quantita-

tem tantum habere ex se constitutæ extremum vñitum in eodem loco, vbi est quantitas, ac proinde tunc diuersæ partes subiecti constituti in diuersis partibus spacijs, quando diuersæ partes subiecti diuersis partibus quantitatis valuerint: quod si eadem pars subiecti, seu idem subiectum indiuisibile diuersis partibus quantitatis spacijs vñitatur, ex vi illius vñionis habet esse in diuersis partibus, in quibus sunt partes quantitatis, quibus illud indiuisibile subiectum vñitatur. Secundò, sèpè dixi & latè probauit Controversia §. Physico puncto 3. effectum formalem formam qñil aliud esse quā totum compositum resultans ex forma, & subiecto, & ita dari illum effectum quotiescumque datur hoc compositum, ac proinde ineptè obiicitur aliquam formam vñitum subiecto, & constituentem unum compositum cum illo non tribuere suum effectum formalem, quia eo ipso, quod constitutum compositum fortior suum effectum formalem, qui subiecto tribuendus non est, quia scitum compositum, quod per formam constitutum non tribuitur subiecto, ita neque effectus formalis, qui à composito neque formaliter distinguitur. Quod verò forma hanc vel illam denominationem tribuat huic subiecto, & non illi, proueniat ex natura ipsius formæ, & ex natura subiecti, & ita eadem forma denominationē tribuit huic subiecto, quam alij non præstat. Totam hanc doctrinam velit, potest cedit Hurtadus hic dum argumentum proponit, cui ex illa clare satisfaciamus: affirmat §. 60. & satis bene duas partes materia vñitas eidem parti quantitatis non esse impenerabiles, quia tantum sunt impenerabiles, ratione quantitatis, quando vñitatur partibus, que penetrant nequeunt: ergo eodem modo debet dicere candem partem substantiam, seu eamdem substantiam indiuisibilem vñitam duabus partibus quantitatis non debere habere partes extra partes, quia hoc quod est esse vñiam extra aliam tantum competit substantia, quia secundum diuersas partes sui diuersis partibus quantitatis vñitatur. Sicut enim eadem pars quantitatis vñit diuersis partibus substantia non constituit vñam partem extra aliam, sic eadem pars substantia vñit diuersis partibus quantitatis non constituit extra se ipsam, neque idem indiuisibile subiectum substantiale vñitum diuersis partibus quantitatis debet constitui habens partes extra partes, & ita non ex eo quod illis caret incapax erit vñiendi diuersis partibus quantitatis. Ratio à priori, vñiusque partis eadem est: videlicet quantitatem tantum ex se habere constitutæ in loco, in quo ipsa est, extrellum vñitum, & ita si diuersis partibus quantitatis idem indiuisibile subiectum vñitatur, ex vi huius vñionis subiectum illud erit in diuersis partibus spacijs, verò eidem parti quantitatis vñitatur plures partes substantiarum ex vi eiudem vñionis plures partes substantiarum penetratae in eodem spacio, in quo est pars quantitatis. Doctrinam traditam de effectu formalis, est non nimis consequenter ad illa, quæ tradiderat, vt modò ostendam, ibidem nobis tradidit Hurtadus: obicerat sibi sensationem materialem vñiri materiam, quam non poterat sentientem constitutere, & ita posse formam vñiri subiecto, cui non potest præstare suum effectum formale, cui obiectioni respondet §. 64. effectum formalem sensationis præstandum subiecto non esse ipsum sentire, sed habere imaginem obiecti, quia sentire dicit actionem, & habere ratione materiam, quia in se recipit sensationem, habere effectum formalem sensationis, etiam si non sentiat. Bene quidem, non consequenter, quia ipse paulo ante §. 61. differerat repugnare vñire intellectum lapidi, quia non poterat illi suum effectum formalem præstare: ergo intellectus eo ipso quod lapidi vñiretur, illum constitueret intelligentem: ergo similiter sensatio debet subiectum sentientem constitutere, non enim minor em connexionem habet sensatio cum effectu formalis sentiendi, quam intellectus cum effectu formalis intelligendi. Quod si, vt bene docet Hurtadus sensatio tantum debet præstare subiecto habere in se imaginem obiecti, quod non repugnat subiecto incapaci sentiendi, intellectus similiter tantum debet dare subiecto habere representationem obiecti, quod non repugnat lapidi ex eo quod sit incapax intelligentis: ergo non rectè arguit Hurtadus non posse intellectum lapidi vñiri; quia lapis effectus formalis intellectus, seu intelligendi incapax est. Confirmatur: subiectum sensationis non necessariò constitendum est sentientem, quia sensatio importat actionem, sed intellectus similiter importat actionem: ergo illius subiectum non necessariò ex vi illius

illius constitutendum est intelligens: ergo male infert Hurtadus non posse intellectionem recipi in lapide, quia non potest suum effectum formalem prestare, cum non debat constitutere intelligens subiectum, cui inheret. Redeo ad id, quod docet, videlicet sensationem tantum necessariò tribuere subiecto habere in seimagine obiecti, quod est habere ipsam sensationem, quod ego verum puto de omni forma, quia tantum se ipsum tribuit subiecto per visionem, ex qua visione diuersa resultant denominations iuxta diuersas extremon naturas, ex qua doctrina argumentor sic. Id quod necessariò sensatio tribuit subiecto est, ut habeat obiecti imaginem seu ipsam sensationem, quod est se ipsum tribuere: ergo quod necessariò quantitas debet tribuere subiecto est illud habere quantitatem, quod est se ipsum subiecto tribuere.

Sentio non ex incapacitate effectus formalis inserti quantitatem non posse recipi in anima propter rationes dictas, sed ex eo praeceps quod anima spiritualis est, & forma materialis educi nequit ex subiecto spirituali, ut sepè dixi in Physica. Respondent nonnulli hoc verum esse de subiecto ad aquato, nō de subiecto inadæquato, quia recte potest forma materialis educi ex subiecto inadæquato spirituali, dummodo ex alio inadæquato materiali educatur, sicut effectus spiritualis potest produci ex principio inadæquato materiali, dummodo ex alio inadæquato principio spirituali educatur. Solutionem hanc impugno Controver. 3. de anima, Punct. 1. §. 2. vbi probò actus materialis neque inadæquatè posse recipi in subiecto spirituali, etiam adiuto alio subiecto materiali, vbi disparitatem exempli adducti reddo, vide que ibi scribo præcipue à num. 15. Ex hoc prædicato spiritualitatis, ex quo repugnantiam defumo ne quantitas recipiatur in anima rationali, tantum immediatè infertur quantitatem non recipi in anima, media inhaſione, non verò non posse vniū anima, quia non repugnat quid materiale vniū alijs extremo spirituali, ut patet in visione anima rationalis ad materiam, verumtamen cum nullum sit fundamentum ad distinguendum in quantitate subiectum inhaſionis à subiecto informationis, recte infertur ex eo quod quantitas non possit recipi in anima rationali, non posse illi immediatè vniū. Ex his concludo recte probari ex materialitate quantitatis, & spiritualitate anima rationalis hanc non esse illius subiectū & consequenter, neque totum hominem, quod essentialiter dicit animam, sed tantum materiam primam. Ex ipsa ratione adducta disparitatem reddi posse propter quam quantitas hominis adæquate è in materia prima recipiatur, & quantitas aliorum compositorum non tantum in materia ipsorum, sed in ipsis compositis recipiatur, dixi n. 5. Verumtamen non præcise à paritate, sed ratione intendendo videtur principium defumi ex eo, quod materia prima hominis sit subiectum adæquatum quantitatis, ad inferendum idem de aliis compositis dicendum esse. Rationem ego sic efformo. Materia prima hominis, & materia alijs cuiuscumque compositi sunt eiusdem rationis: ergo si materia prima hominis virtutem habet ad quantitatem adæquate recipiendam, eadem habet qualibet alia materia: ergo materia prima equi ex se capax est recipiendi adæquate quantitatem, aliunde non habemus fundationem ad virtutem adhuc inadæquatam tribuendam formæ equi (idem dico de quacumque alia forma materiali) ergo formæ virtus hæc tribuenda non effero tota quantitatis receptio tribuenda est materia prima, quam scimus virtutem habere ad quantitatem adæquate recipiendam.

Ratio supra adducta sufficiens esset ad affirmandum quantitatem recipi in materia prima cuiuscumque compositi, verumtamen fortior alii nobis superest, cui magis fido: illam accipe. Quantitas est dispositio ad formam & ad totum substantiale per formam constituendum: ergo est prior natura forma substantialis, & toto per ipsam constituendo: ergo non potest esse posterior forma, neque posterior toto: ergo neque in forma, neque in toto recipi potest. Antecedens admittunt omnes, nullus enim negat quantitatem esse dispositionem ad formam substantialiem. Prior illatio legitima est iuxta doctrinam traditam 2. Phys. Contr. 7. Punct. 8. & 9. vbi probavi nihil posse esse prius & posterius respectu eiusdem adhuc in diverso genere cause. Posterior illatio citra controveriam est, quia id, quod in alio recipitur ab illo dependet tanquam à causa materiali, & est illo posterior: ergo quod non potest esse

posterioris hac entitate, non potest recipi in illa. Neque illi, qui mutuā causalitatem duarum entitatum in diverso genere causa admittunt, vim argumenti effugunt, quia quantitas disponit ad formam aptando materiam ut in genere causa materialis recipiat formam, & visionem, & ex parte causa materialis se habet respectu forme & visionis recipienda: ergo est prior forma & visione, & consequenter prior composite in genere causa materialis: ergo non potest esse posterior illo in eodem genere causa materialis.

Fundamenta, quibus opposita instituitur sententia omnia levissimi sunt momenti. Arguit: Materia prima est pura potentia: ergo nullum habet actum quovis actetur forma substantialis, alias primus actus materie est forma accidentalis, seu quantitas, quia prius reciperetur forma substantialis verbi gratia, formæ equi, ex quo etiam infertur formam equi recipi in materia media quantitate, & ita non constituere unum per se immediate cum materia. Respondeo materiam primam ex se, & secundum suam entitatem esse puram potentiam physicam, quæ actuatur per formas accidentales, & per formam substantialiem, per hanc prius ordine intentionis, quia reliquarum actuationes, seu informaciones ad huius informationem ordinantur, per illas prius ordine excequutionis, quia informaciones accidentium, quæ disponunt ad formam substantialiem, illam precedunt, quod non est contra rationem formæ substantialis, quia semper retinet esse actum primò intentum à natura, propter quem reliqui intenduntur, quod tantum est de ratione actus substantialis. Ad ultimum quod obicietur videlicet formam substantialem recipi in materia media quantitate, Respondeo recipi media quantitate tanquam dispositione prærequisita ex parte materie ad formam substantialem recipiendam, nō vero media quantitate terminante visionem ad formam substantialiem, vel hanc recipientem, ex quo non infertur formam substantialem non constituere unum per se cum materia, quia forma tantum constituit unum cum illo, quod terminat suam visionem, & cum hanc non terminet quantitas, etiam si ad illam ut dispositio supponatur cum materia, sed tunc ipia materia cum hac unum constituit, non cum quantitate, & ita unum per se erit, cum tantum sit constitutum ex materia & forma substantiali.

Rursus obiciunt Thomista: Materia prima non potest recipere quantitatem, neque aliud accidens, quovisque sit subsistens, sed non est subsistens quovisque sit informata forma substantiali: ergo non potest quantitatem recipere nisi informata, ergo non potest per se ipsam nisi simul cum forma quantitatatem recipere. Maiorem probant, quia si actio ex parte principij actui supponit subsistens, seu supponit principium actuum subsistens, ita passo debet supponere principium passuum subsistens. Minorem certam esse putant, quia materia prima subsistit per substantialitatem totius, & ita non potest subsistere quovisque intelligitur informata, & totum constitutum. Si Thomistis redarguas materiam primam supponi prius natura forma ad ipsam formam recipiendam absque subsistente mendicata à forma, seu composito, respondent principium passuum non debere supponi subsistens ad recipiendum actum subsistente, qualis est forma substantialis, secus ad recipiendum actum non subsistente, qualis est quantitas. Facile illos sic respondentes insector: perfectius principium passuum requiritur ad actum perfectorem, seu ad formam perfectam recipiendam, quam ad aliam imperfectam: sed forma substantialis perfectior est forma accidentalis: ergo perfectius principium passuum requiritur ad substantialiem, quam accidentalem recipiendam: sed ad substantialiem non requiritur principium subsistens: ergo neque ad accidentalem. Verisimilius posset respondere: principium passuum non debere supponi subsistens ad formam substantialiem, quia per illam constitutur subsistens, secus ad accidentales, quia per has non subsistit, sicut non debet supponi praesens ad praesentiam, quia ex vi huius praesens constituit, etiam si ad alias formas recipiendas debeat praesens supponi. Contrà: etiam si materia subsistat per substantialitatem formæ, seu totius non subsistit formaliter per ipsam formam, quia subsistens, quia subsistunt materia, & forma, & subsistit totum, ab ipsa forma distinguuntur: ergo materia non subsistit formaliter per formam: ergo ex hoc capite non potest supponi sine subsistente ad formam recipiendam, si aliunde ad omnem receptionem, debeat supponi subsistens.

392 GENERAT. CONTROU. I. *De his, quae generationem praevant.*

11 Respondeo ad rationem Thomistarum materiam primam habere substantiam propriam, ratione cuius potest supponi substantia ad recipiendam formam substantialem, & accidentalem prius naturam, quam intelligatur cum aliqua forma substantiali, si requiratur supponi cum tali substantia. Secundò dato materiali primam non habere substantiam propriam respondeo principium passuum non debere supponi formaliter substantia ad passionem ut in Metaphys. probabo Controuersia 6. Puncto 6. Tertio admisso substantiam requiri ex parte principij passuum, & hanc emendicatam à forma materie competere, probare argumentum informationem, forme substantialis supponi tanquam conditionem ad receptionem quantitatis, non verò formā ipsam esse principium receptionis quantitatis.

12 Ultimò obiicitur: Quantitas est proprietas totius compositi: ergo recipitur in toto composito, quia proprietates in illo subiecto recipiuntur, cuius sunt proprietates. Confirmatur: quantitas communicat suum effectum formalem toti composito, & forme substantiali, quae per quantitatem extenduntur: ergo debet quantitas recipi in ipsa forma substantiali, & in ipso toto. Retorquo argumentum. Quantitas communicat suum effectum formalem albedini, quae extenditur per quantitatem: ergo debet recipi in albedine. Neque respondere potest Thomista quantitatem tribueri suum effectum formalem albedini, non quia recipiatur in albedine, sed quia albedo recipitur in quantitate, cum afferat albedinem, & quantitatem recipi in toto composito. Ex quo principio nc arguo: albedo extenditur per quantitatem, quia recipitur in toto, in quo recipitur quantitas, videlicet in toto composito: ergo ex eo quod forma recipiatur in materia, in qua recipiatur quantitas, erit extensa. Ratio est manifesta, forma debet esse in eodem loco, in quo est subiectum, in quo recipitur: ergo ex eo quod forma recipiatur in subiecto extenso per quantitatem, vel aliunde, extensionem habebit in ordine ad idem spatium, quod occupat subiectum. Hec ratio solutio sit ultima partis obiectoris petita ex communicatione effectus formalis. Ad priorem partem dico quantitatem esse proprietatem totius compositi: ratione materiae, quae illam prouidit, & in se recipit, sicut virtus intellectiva in opinione, quae illam superadditam constituit conuenit hominire ratione formae, non quia forma illam producit, aut recipiat, sed quia illam exigit, & supponit in materia receptam, & ab ipsa productam.

13 Ex eo, quod hic dixerim, & Controu. 3. de Anima. Punct. 1. S. 2. animam rationalem spiritualem, non posse esse subiectum adhuc inadäquatum, ex quo simul, & alio forma materialis educatur, seu in quo media educatione recipitur, neque ad hoc posse quasi elevari ea ratione, quae principium naturale à supernaturali eleuator. Insurgit Recensior Complutensis affirmans me in aquitoco laborare, quia intelligo partem aliquam quantitatis recipi in materia, & partem aliam in anima, quod dicit esse rudem intelligentiam; rudissimam esse fateor, sed non meam, ut manifeste constabit sedato animo me inter legenti, nec nouo do verba, nec data explico, ut iacent adeo violentæ explicatio- nis capacia non esse lippi, & lacunos oculi cernent.

14 Obiicit sequi ex mea sententia sensiones materiales non vniuersitatem, quod est contra meam sententiam. Si meam sententiam in hac re legit, scire debebat, eam esse sensiones materiales subiectari solum in materia, nunquam in subiecto educationis, quod affero Contr. 3. de Anima. Punct. 1. §. 2. concl. 6. vbi i pte, quem locum concl. 6. relata ipse ex me refert, immediateque concl. 7. afferere sensiones materiales anima vniuersi, tanquam subiecto informationis, hoc enim negare non est formam spiritualem posse vniuersitatem subiecto, illudque informare cum id in anima rationali informante materiali corporalem compertum sit.

15 Videamus modo quomodo ipse componat quantitatem corporalem in anima rationali posse inadäquate recipi. Afferit, animam entitative in se, & secundum ultimum gradum esse incapacem recipiendi diversas partes quantitatis; eandem tamen, ut eminenter est corpus non esse incapace, ac proinde idem esse dicere, quod anima recipiatur in corpore, ac dicere recipi in materia ut informata primo gradu, hicque afferit animam esse eminenter corporalem, quia tribuit materia gradum corporis, & secundum hunc gradum reddere materiam capacem quantitatis. Sic rationalis anima dicitur eminenter vegetativa, & sensi-

ua, quia praefat omnes actiones sentiendi, & vegetandi, quas praetant anima vegetativa in planta, & sensitiva in bruto.

In ordine ad operationes vitales animam rationalem, non solum eminenter, sed formaliter esse vegetativam, & sensitivam sumptu præcisè vegetativam, & sensitivam fine exclusione superioris gradus identificari affirmo Controu. 1. de Anima Punct. 3. n. 7. quia est formale principium vegetations, & sensations, neque ex eo quod haec operations materiales sint vlla apprehendit difficultas, in eo quod possint ab anima tanquam à principio procedere, supponit enim innumera exempla effectuum materialium actiuem procedentium à principiis spiritualibus, verum animam rationalem hanc eminentiam habere in ordine ad passiones, ita ut illa accidentia spiritualia recipere possint ex nullo capite potest probari. Deinde afferere habere hanc eminentiam nihil aliud est, quam principium proficer obscurioribus terminis, quia hanc eminentiam habere formaliter nihil aliud est, quam posse esse principium passuum accidentium materialium, sicuti esse eminenter vegetativam, aut sensitivam nihil aliud importat, quam esse principium vegetationis, & sensations.

Quod dicitur esse eminenter corpoream, quia dat esse simpliciter secundum omnes gradus, & secundum gradum corporis tantum importat ipsam vniuersitatem corporis, & ex vtraque componi hominem, qui est totum quoddam in re partim materiale, partim spirituale, & simpliciter dicitur totum materiale, & corporeum à materia sensibili & corporea ex sua natura absque eo quod aliquid corporeratis ab anima recipiat.

Venio ad rationes alias, quas contra principium conclusionem adducit. Mitto illam, quae desumitur ex eo quod materia sine forma non sit ens in actu, quan insit falso principio probauit.

Ex accidenti, & materia vel fit vnum per se, vel per accidens. Non vnum per se; quia ex subiecto, & accidenti fieret vnum per se, quod est contra Philosophum. Metaph. tex. 13. quia sunt diuersi generis. Si per accidens cum omni per accidens ad per se debeat reduci: ergo oportet præexistere aliqua, ex quibus fiat vnum per se, hoc autem non est, nisi compositum ex materia, & forma subtili. Zergo necessario præexistet forma substantialis omnibus accidentibus.

Respondeo, ex materia, & accidenti sibi vniuo fieri vnum concretum accidentale, quod plerique distinguentes vnum per se substantiale, & accidentale vocante vnum per se accidentale, vt distinctum ab uno per accidens in quo nullatenet vno physica, sicuti in exercitu, & in musica. Alij tantum dicere volunt totum seu vnum per se totum substantiale, & omne concretum accidentale totum per accidens vocant; in quorum phrasibz hodie minus recepta compositum ex materia, & accidenti totum per accidens dicetur. Ex hoc autem non inferitur, quod ad illud debet præsupponi forma, seu totum substantiale, sed solum totum accidentale ordinari ad totum substantiale, quia recte componitur hoc ad illud ordinari, & esse prins illo, ad quod ordinatur hoc in eadem materia admittere debent, etiam illi qui afferunt accidentia subiectari in toto composito, quia cum lignum incipit disponi per formam ignis plures dispositiones, quae ultimam tempore procedunt subiectantur in ligno, & sunt prius tempore forma ignis, ad quam disponunt: coexistunt prius forma, ad quam ordinantur: ergo recte potest vnum ordinari ad aliud, absque eo quod aliud, ad quod ordinatur supponatur præxilens.

Rursus arguit, omne subiectum receptuum formæ terminat etiam unionem: ergo si quantitas immediate informet materiam immediate vnitur quantitatibus: ergo forma substantialis postea adueniens vniuersitatem media quantitate, & ita totum substantialiter per se constituere non poterit, quia hoc ex accidenti, & substantia non resultat. Confirmat discursus istum: forma non vnitur materia nisi strata quantitate; ergo vnitur materia media quantitate, & inter materiam, & formam substantiali mediat quantitas,

Hæc omnia leuissima sunt; ex hoc enim, quod materia prius informetur quantitate immediate illi vniuersa, & postea illi adueniat forma substantialis, nunquam inferitur formam substantiali immediate esse vniuersam quantitatibus, & mediate materiam, neque hoc ita contingit, quia forma substantialis est actus per se materiam, & cum illa con-

stituit

stituit orum substantiale, cuius constitutionem, neque inadæquatè includit accidens, sed forma substantialis immediatè vnitur materie prima etiam quando aduenit, inueniet iam materiam informatam quantitate sibi unita, neque villa est repugnante apparentia in eo, quo duplex forma, una substantialis, & accidentalis alia vniuntur immediatè quantitatè, etiam si substantialis supponatur accidentalem informantem materiam. Ratio est, quia etiæ quantitas, quæ est forma accidentalis supponatur ex parte materiae ad informationem formæ substantialis non supponitur, tanquam virtus, seu potentia receptiva formæ, seu tanquam aliquid, medio quo materia formam recipiat, sed tanquam conditio prærequisita ex parte ipsius materie ad formam recipiendam, qua ratione, nec dispositionem presupponunt ad formam, & ad illarum exigentiam formam producitur, & immediatè in materia recipitur, illique unitur, dispositiones enim exigunt formam non ipsi immediatè vniendum neque in ipsi recipiendam sed immediatè materie prima vniendum, & in illa immediatè recipiendam.

P V N C T V M I I.

De subiecto aliorum accidentium.

Non procedit quæstio de accidentibus modalibus ab ipsa entitate productis, sicuti presentia, & duratio in opinionis, que hanc distinguunt à re durable, quia de his centum est subiectari in entitatibus, quarum sunt modi, & quas afficiunt, quasi proprias illarum formas. Neque disputo de actibus vitalibus, & illorum potentiis, si superadidite dentur, de his enim agam Controversia 3. de anima puncto 1. §.2. vbi propterea illi subiectum assignabo. Procedit præsens difficultas de aliis accidentibus communibus, sicuti sunt quatuor primæ qualitates. Docuere Soncinas lib.12. Metaph. q.88. concl.2. & Iauell. q.8. omnia accidentia inhære substantie media alia potentia eiusdem rationis cum accidenti recipiendo, videlicet qualitatem recipi media potentia, quæ sit qualitas, & quantitatem media potentia, quæ quantitas sit. Sententia hæc omni probabilitate definita est, quia virtus illa media qua qualitas recipitur debet in subiecto recipi, cum sit eiusdem rationis cum qualitate recepta; vel ergo recipitur media alia virtute & sic in infinitum abimus; si immediatè, & per se: ergo sicut hæc virtus immediatè recipitur in substantia, sic poterit recipi, qualitas illa ad quam virtus ista configitur. Nonnullum quidam qui Thomistarum nomine sua scripta commendare intendent, afferunt (et si expresse contra Angelicum Doctorem) iuxta D. Thom. dicendum esse hæc accidentia à forma dimanare, & recipi in toto composito, effèque priora forma in genere causa materialis, & posteriora in genere causa efficientis. Sententia hæc ex dictis puncto præcedentibus, facile impugnatur, quia hæc mutua prioritas causarum adhuc in diuerso genere admittenda non est, neque admissa sufficeret ad hanc sententiam defendendam, quod ibi dixi, & efficacius modò ex his, quæ tradit hæc sententia ostendo. Hæc accidentia recipiuntur in toto composito: ergo sunt illo posteriora in genere causa materialis: ergo in eodem genere sunt priora, & posteriora.

Respondent prædictæ sententiæ Patroni formam esse priorem, & posteriorem accidentibus in eodem genere, non proximè, sed remotè, quia ex eo quod totum composcuntur primum in genere causa materialis accidentibus, non inferunt formam esse priorem illis proximè, sed remotè, seu medio toto. Multa possent adduci contra hanc solutionem, verumtamen, quia leui opera detrudendi est, pauca dabo. Inquiero unde nouerint hi auctores posse dari prioritatem mutuam remotam in eodem genere? hoc certe nullus ex his, qui antiqua lucubratio in scriptorium D. Thomæ, sibi Thomistarum nomen comparauit edocuit, & id fieri non posse ostendi clare. Physic. Controver. 7. puncto 5. vbi probauit causam remotam esse causam per se & non posse à suo effectu dependere, alias posset dici res

omnes mutuò fuisse productas asque vna prima causa per dependentiam huius entitatis ab effectu, quem remotè produxit, posset enim ignis A, producere ignem B, & ignis B, ignem C, & ignis C ignem D, & hic ignis D producere ignem A, à quo remotè fuit productus; & ita hi omnes ignes possent dari absque villa prima causa, à qua omnes ignes dependent, & quæ non dependent ab alia. Secundo probo hanc dependentiam accidentium à forma non futuram esse mediatam, & remotam, sed immediatam, & proximam: accidentia immediatè dependenter à toto composite indubitate sumpto, in quo subiectarentur: ergo immediatè dependenter à ratione constitutiva à compositi: sed hæc est materia, & forma: ergo immediatè dependenter à materia & forma. Deinde compositum nihil est aliud quam materia, forma, & vnió, cum quibus adæquatè identificatur, & inadæquatè cùm qualibet illarum, sed accidentia immediatè subiectarentur in materia, forma, & vniōne, in qualibet illarum tanquam in subiecto inadæquato, & in omnibus tanquam in subiecto adæquato: ergo immediatè dependenter à forma, & in genere causa materialis essent immediatè posteriora forma: sed aliunde sunt immediatè priora tali forma: ergo sunt immediatè priora, & posteriora forma in eodem genere. Sed ne contendamus de hac dependentia formæ, ad totum eandem formam argumenti transfero. Accidentia in genere causa materialis immediatè disponunt ad formam, & vniōne: ergo immediatè disponunt ad totum. Probo consequentiam: eatenac causatur totum, quatenus causatur vnió, & principium illud, quod immediatè causat vniōnem ex eo præcisè quod illam causet dicitur immediate causa totius, neque alia ratione generans, aut principium aliquod potest dici causa immediata totius, nisi quia immediatè causat vniōnem: ergo dispositiones, quæ immediatè causant vniōnem, causant totum, non quia torum recipiant, neque quia deseruant, vt totum recipiatur in aliquo subiecto, sed quia deseruent ut recipiatur id, per quod formaliter constitutur totum: ergo per eamdem causalitatem, sive propriam, sive improprietam, & dispositiūam, per quam hæc accidentia constituantur priora respectu vniōnis, constituantur priora respectu totius. Sed sunt priora vniōne in genere causa materialis: ergo ratione huius in eodem genere sunt priora toti; sed si recipiuntur in toto sunt posteriora illo in genere causa materialis: ergo sunt priora & posteriora in genere causa materialis.

Pater Hurtadus disp. 6. Physic. sect. 6, cui consentit P. Arriaga disp. 5. Physic. sect. 2. subsect. 4. afferit, has qualitates recipi in materia prima, & non in quantitate. Refert pro hac sententia Nominales: verumtamen cum hi auctores non admittant quantitatem materiae supperadditam, & ab illa distinctam, non illis gratias debet agere Hurtadus, quia accidentia non quantitati supperadditam, quam negant sed materia prima largiantur. Mouetur Hurtadus, quia minus quantitatis est extendere subiectum. Fator minus quantitatis esse subiectum extendere, & in ordine ad hoc rectè concipi totam illius essentiam metaphysicè sumptam, verumtamen cur non poterit quantitas, cuius minus primarium est extendere subiectum, in ordine ad quod essentialiter constitutur, habere potentiam receptivam accidentium? Arguit secundò: primæ qualitates disponunt ad formam substantialiem, & sunt causa secundarum, & tamen secunda non recipiuntur in primis: ergo non est cur reliqua qualitates in quantitate recipiantur. Vim huius illationis non agnosco, quia auctores, qui afferunt qualitates in quantitate recipi, non idè hoc affirmant, quia existimant à quantitate produci, certum enim est qualitates diversas, & secundum diuersam intentionem non produci efficienter à quantitate eiusdem omnino rationis in aliis compostis: ergo ex eo quod qualitates secundæ producuntur à primis in his non recipiantur, neque inferunt qualitates non recipi in quantitate, neque infringunt ratio, quia id Doctores afferunt. Tandem arguit: forma substantialis recipitur in materia: ergo in eadem debent recipi dispositiones ad illam, quia dispositiones debent recipi in eodem subiecto, in quo recipiuntur forma ad quam disponuntur. Huic argumento satisfeci Controversia 2. Physic. puncto 2. num. 7. vbi dixi non omnes dispositiones debere immediatè recipi in eodem subiecto, in quo est forma, sed sufficere vnam immediatè recipi, & media illa recipi alias.

Primas qualitates, & reliquas, quæ ex his oriuntur recipi
in

in quantitate defendunt P. Soar. disp. 14, sect. 4, n. 5, P. Rub. lib. 1, de generat. cap. 4, tract. 3, q. 10, & communiter recentiores. Huic sententiae aequiesco, non quia firmum aliquod fundamentum inueniam, quod animum conuincat, sed quia communis est, & magis ad mentem D. Thom. qui illam docet variis in locis, que refert Soar supra, & pro opposita sententia nullum inuenio fundamentum quod in illam potius quam in illam animum ferat. Rationes nonnullas, quibus alij sententiam hanc probant omitto, quia leuis, nullius ponderis sunt, tantum adduco illam, quae ex speciebus Eucharisticis adduci solet. Agens naturale producit naturaliter calorem, & frigiditatem in speciebus panis. Eucharisticis in quibus nulla datur materia prima: sed non potest haec accidentia producere nisi in subiecto, ex quo educantur, quia si extra subiectum producerentur, illorum productio esset creatio, quae ab agenti naturali non posset procedere ergo ibi reperitur subiectum naturale horum accidentium ergo tantum potest esse quantitas, cum ibi non supererit materia, neque illud accidens, quod possit esse subiectum illorum, quae in speciebus contingunt. Respondeat Hurtadus productionem illam accidentium esse creationem, producentem tantum à Deo ad presentiam agentis naturalis, quia Deus ob meritum fidei ne mysterium Eucharisticum ratione naturali innotescat producit supernaturaliter illa accidentia, que naturaliter producere agens naturale, si ibi daretur substantia panis. Nulla ratio efficax inueniri poterit ad hanc solutionem impugnandam, eti magis congruum videatur haec miracula fine fundamento non admitti, cum nullum inueniatur, quod positiu suadeat accidentia in materia prima, & non in quantitate recipi. Ideò hanc sententiam sine contentione defendo, dum enim accidentia in toto non subiectentur quod efficaciter rationes supra adducere, & alia ad homines adducende puncto sequenti contra illos, qui admittunt corrupto toto omnia accidentia corruptenda esse, satis efficaciter probant, nulla ratione efficaci impeti poterunt, qui illa potius in materia, quam in quantitate, vel potius in quantitate, quam in materia constituent.

P V N C T V M I I I.

An corrupto toto substantiali resolutio fiat usque ad materiam primam.

AVTORES, quos retuli puncto I. afferentes quantitatem subiectari in toto composito existimant teneri consequenter assertere corrupto compposito deficere quantitatem, & omnia alia accidentia, quae media quantitate eidem compposito inhærent. Illi verò, qui defendant, quantitatem tantum inhærente materia prima, & reliqua accidentia eidem materia, vel quantitatib; & non toti compposito defendunt plura accidentia, quae erant in genito, in corrupto permaneant, dicitur Hurtad. disp. 6. Physic. sect. 6. §. 6. &c. disp. 1. de gen. sect. 5. §. 4. &c. alij recentiores nos, sequi ex eo quod accidentia in toto subiectentur, omnia corruptenda, quando corruptum totum, cui inhærent, & aliud aduenit, idè placuit vim huius illationis examinare, ut videatur, qua ratione procedat Thomistarum opinio, & difficultatem supra præfixam, etiam iuxta aliorum principia definire.

Deficere potest accidentis ex defectu conservantis, vel ex contraria forma adueniente, vel ex defectu subiecti, aliusve conditionis requisitæ ad illius conservationem. Accidentia, quae erant in toto compposito, non deficere ex defectu conservantis facient omnes, quia non omnia dependebant in conservari à præexistente forma, omnia enim quæ communia sunt pluribus cōpositis, sicut primæ qualitates, & quæ ex his oriuntur, eo ipso quo semel sunt producta, exigunt conservari à Deo etiam deficere quodcumque aliud principium creatum à quo conservantur, ut patet in calore, qui amoto ignea quæ fuit productus, & nullo alio agenti naturali applicato conservatur per aliquod tempus in subiecto, etiam in præsencia contrarij intentionis illud expellere. Deinde videmus in genito accidentia faltem eiusdem speciei, quæ erant in corrupto: ergo virtus illa actua, que modo haec accidentia denovo producit, si ab illis, quæ in corrupto præcessere distinguuntur, potuit illa, quæ præcessisse dicuntur conservare, si ex alio capite non corrupterentur. Probat etiam hæc experientia ac-

cidentia antiqua non corrupti per formam conseruant aduenientem, quia loco illorum succedunt alia eiusdem speciei, & omnino eiusdem rationis, & licet accidentia eiusdem rationis incompossibilia sint in subiecto, niquam tamen unum expellit aliud, ut experientia nostrum est, alias ignis applicatus ligno postquam totam intentionem, quam poterat, produxit, perpetuū nouos gradus caloris produceret, qui antiquos expelleret, & sic in singulis instantibus nouus calor produceretur, & productus tempore precedenti corrumperetur. Rationem propter quam id contingere non posit reddam Controvergia 4. Puncto 2. §. 3. Neque conditio aliqua desiderari potest dum totum corruptitur, ex defectu cuius accidentia, que illi inhærent, subsistere non possint, quantumvis enim dicatur materiam primam indigere subsistenta tanquam conditio ad illa accidentia sustentanda, ex defectu huius accidentia non deficiet, quia eti secundum sententiam, que afferit materiam primam non habere propriam substantiam, substantia antiqua deficiat, noua alia aduenit, quod sufficit, ut eadem accidentia persistant, sicut deficiente praesentia ex parte materie prime, si alia adueniant non deficit effectus, seu causalitas, quae ex parte materie supponet præsentiam, ex vi cuius passo approximatetur.

Totus ergo antiquorum accidentium defectus, si datur quando totum corruptum reducendum est in defectum subiecti, cum verò in nostra sententia subiectum quantitat sit materia prima, & aliorum accidentium materia prima, vel quantitas, corrupto toto non deficit subiectum accidentium, & ita haec persisterent donec ab alio extrinseco corrumpantur. In Thomistarum sententia certum est deficere illorum subiectum, quod erat totum præexistent, & modo corruptum, adhuc tamen defendit ex defectu huius accidentia corruptenda non esse, quod sic probatur. Non minus dependet accidentis à principio effectu, à quo producebatur, dummodo adueniat aliud eiusdem virtutis quod possit loco illius substitui, non deficit effectus, sed ille, qui antea conferuabatur ab illo principio, modo ab isto adueniente conservatur: ergo deficiente principio passivo, à quo dependebat dum adueniat aliud eiusdem virtutis, quod possit loco illius substitui, non deficit effectus, sed qui antea dependebat ab illo principio passivo, modo dependebit ab isto in eodem genere causa materialis. Sed quando deficit hoc totum, quod passiu sustentabat hæc accidentia, aduenit aliud, quod in actu primo potest eadem sustentare, siquidem in omnium sententiis, si de facto eadem non sustentat, sustentat alia eiusdem speciei: ergo totum istud aduenientis substitueretur loco illius, quod præcessit, & passiu substitutus eiusdem accidentibus, quibus præcedens substitutus. Confirmatur: siue accidentis dependet media actione superaddita à principio effectu, & indifferens est vt dependat ab hoc vel ab illo medie hac vel illa actione, ita dependet à principio passivo media passione superaddita, & indifferens est, vt dependat ab hoc vel illo principio passivo, sed ex eo quod accidentis habeat hanc indifferenciam, potest idem, quod modo dependet per hanc causalitatem ab hoc principio activo in instanti sequenti dependere per aliam causalitatem ab alio principio activo, si applicetur: ergo similiter poterit idem accidentis, quod modo dependet ab hoc principio passivo in instanti immediato: dependere per aliam causalitatem ab alio principio passivo eiusdem virtutis cum isto existente, fit tale principium passivum loco istius applicetur. Discremen unum in hac re inuenio quando succedit principium actuum diuersum, & quando succedit principium passivum, quod quando succedit hoc principium actuum permanere potest idem accidentis: verbi gratia, idem calor cum eadem vniōne, quia tam calor, quam vno dependebat à principio activo tantum media actione superaddita, & poterant ab hoc, vel illo dependere: quando verò succedit diuersum principium passivum, eti de calore eadem sit ratio, de vniōne est diuersa, hec enim non potest eadem permanere variata principio passivo, quia vno non solùm dependet tanquam à causa materiali media passione superaddita à principio passivo, sed etiam immediate, & per se tanquam ab extremo, quod ex vi illius vniōne, & cuius est modus, & deficiente hoc principio passivo, seu hoc toto necessario deficit vno, quam existent terminabit tanquam proprium modum inféparabilem ab illo, poterit tamen persistere idem accidentis cum alia vniōne ad aliud totum, quia sicut accidentis dependet media passione

passione, & indifferens est ad hanc vel illam dependentiā à diuerso principio, sic vnitur media vnione superaddita, & indifferens est ad terminandam hanc, vel illam vnionem diuersam.

Dices sequi ex hac doctrina, accidens posse migrare de subiecto in subiectum. Respondeo: accidens migraturum de subiecto in subiectum, si permanenter subiecto accidens illud relinquere, & transiret ad aliud, non verò dici migrare de subiecto in subiectum, quando accidens locatiter immotum nouum acquirit subiectum, quia antiquum defect, & aliud loco illius immediate applicatur, quod contingit in subiectis inadæquatis in subiectis vero adæquatis nunquam vel raro potest id contingere, quod si contingat aliquando, rectè docet Hurtadus disput. i. citato §. 46. posse accidens diuersum adæquatum subiectum acquirere. Posset, in aliquo casu, contingere cum Sol perfe-
nestram intensam lucem producit in parte aeris fenestra opposita, quæ intenso reliquo cubiculi spatio non producitur, tunc autem succedunt diuersae partes aeris in illo spacio, in quo producitur illa intensio, & in eodem instanti, inquit recedunt aliae, aliae accedunt, & applicantur ad conservandam illam lucis intensiōnem, quam non possunt in alio spacio conseruare, partes, quæ recesserunt: ergo tunc lux illa nouum subiectum adæquatum acquirit, eademque in diuersis subiectis succedentibus conseruatur, qui non uno accedente subiecto lux noua producatur, & corrumptatur antiqua. Admissa applicatione noui subiecti non recusat Hurtadus concedere accidens nouum adæquatum subiectum acquirere, affirmat ramen §. 46. citato antecedens esse dubium, quia applicatio aeris fit per partes proportionales, per quas non est tam applicatum agens, quam antea. Maiori explicatione indiget hec ratio, quid enim referat aerem applicari per partes proportionales, vel per aliquatas, ne habeat eamdem applicationem? argumētor sic. Nouus aer saltem secundum alias partes occupat indiuisibiliter idem spatium, quod occupabat antiquus, agens luminosum est in eodem spacio, demus enim non esse Solem, qui semper mouetur, sed ignis vel luminosum, quod per breue aliquod tempus immobile sit: ergo erit eadem applicatio, cum sit idem spatium occupatum a passo, & agente.

Existimo defendi posse nunquam accidens adæquatum subiectum relinquere, & nouum acquirere ex defectu applicationis, quam in casu predicto non dari sic suadeo. Rem explico in continuo partium finitarum, ne infinitarum multitudine res obscurior fiat. Pono partes aeris directè fenestra oppositas esse, quatuor videlicet partes B, C, D, E, existentes in partibus B, C, D, E, spatij, & moueri aerem versus partes F, G, spatij: cum pars E, mouetur constituitur extra spatium directè fenestra oppositum, & loco illius succedit pars D, quæ antea directè fenestra erat opposita & adhuc remanet in spacio directè opposita, & ita secū fert intentionem lucis, quam habebat antequam moueretur, & cum non possit simul recipere lucem antiquam, & lucem, quæ pars E recipiebat hanc non potest cōsiderare, unde necessariò corruptitur intensio illa, quam secum non potest ferre pars E, quia paſsum, quod succedit in spatium aptum ad illius conseruationem venit propria luce occupatum, & non potest alienam recipere: sic partes B, C, cum mouentur intra illud spatium directè fenestra oppositum antiquam lucem retinent, & pars noua aeris, quæ ingreditur partem B, spatij, quæ est prima opposita fenestra nouam lucem concipit, & ita nulla pars lucis nouum acquirit subiectum antiquo relitto. Instabis: agens agit vniiformiter disformiter per omnia indiuisibilia: ergo datur in illo spacio vnum indiuisibile spatium, in quo sit maior intensio, quam in omnibus aliis: ergo gradus ille lucis, in quo indiuisibile aeris excedit omnia indiuisibilia aeris existentia in reliquo spacio immobili est: ergo non potest aer, qui modo illo informatur, cum mouetur in instanti sequenti, illud secum ferre, neque aer, qui succedit poterit afferre tantam intentionem, quantam habebit in hoc spacio indiuisibili: ergo intendetur gradu illo, quem secum ferre non potuit pars aeris, quæ spatium illud reliquit. In continuo Aristotelico difficultas hæc locum habere nequit, quia cum quælibet particula aeris diuisibilis sit, habebit partes magis, & minus intensas, & ita non subsister subiectum huius difficultatis, quod est indiuisibile quodam aeris excedens reliquas partes aeris in intentione, quæ ex hoc indiuisibili spatij moueri nequit. Item secundum

opinionem, quæ afferit non per quolibet minimum indiuisibile subiecti, sed per extentionem agens agere uniformiter disformiter, difficultas hæc non subsistit ex defectu subiecti, nam ut didebam, hoc debet esse indiuisibile quodam reliquis omnibus intensius intentione quadam immobili ab hoc spatio. Qui velut simul defendere continuum constare ex indiuisibilibus, & per singula agens agere uniformiter disformiter, adhuc potest defendere luminosum esse aquæ applicatum ratione diuersarum partium diuersis partibus passi, non quibus fit linea recta ab agente ad paſsum, sed quibus fit linea quædam traiiciens spatium illud directè fenestra oppositum ab uno latere ad aliud, & ita nullum posse dari indiuisibile aeris excedens intentione immobili reliqua omnia, de quo tantum potest difficultas procedere.

Aliud discriimen posset assignari iuxta doctrinam Thomistarum, ratione cuius non posset substitui vnum subiectum loco alterius, etiam si posset vnum principium effectuum in ordine ad eundem effectum loco alijs subrogari, vide-licet accidentia individuaria à subiecto, & ita non posse diuersa subiecta recipere, quia non potest idem accidens habere diuersas individuations, non tamen individuari à principio effectu, & ita posse dependere à principiis diuersis. Solutio hæc fallax continet doctrinam sapè à me impugnatam, & facilè à quocumque impugnandam. Secundò ad homines contra Thomitas arguitur. Materia prima in ipsorum sententia, individuatur à quantitate, & ratione quantitatis distinguitur hæc pars ab illa & tamen eadem materia est in diuersis totis cum diuersis quantitatibus, cum materia corruptio, & genito in ipsorum sententia, & non quantitas sit communis: ergo etiam accidens individuatur à subiecto, posset idem diuersis successivè inharrere subiectis. Tertiò magis propria, & magis intrinseca est existentia cuicunque rei, quam subiectum accidenti, sed potest eadem materia successivè informata diuersis formis, habere successivè diuersas existencias, & ex defectu huius existentiaz materia non deficit, quia illi alia aduenit in Thomistarum sententia: ergo potiori ratione poterit idem accidens inadæquatum subiectis successivè inharrere, & deficiente isto subiustere, si istius loco aliud succedit.

Destructo fundamento, quo Thomistæ intendunt non eadem accidentia permanere in genito, & in corrupto, sunt alia plura argumenta, quæ suadent, eadem numero in utroque permanere. Defumitur primum illudque valde efficac ex experientia, quæ sentimus eadem accidentia in cadavere, quæ in viventi praecesserunt. Respondent Patro- ni oppositæ sententiaz omnia accidentia, quæ erant in precedentibus compoſito ſimil cum illo perire, & alia ſimilia ſimile producta, quæ ſenſibus non poſſunt diſcerni à precedentibus, illi valde ſimilia. Contra ſolutio- nem istam arguant omnes ſectatores noſtræ ſententiaz. Nulla eſt cauſa, à qua poſſint alia accidentia denuo pro- duci: ergo ſi ſemel antiqua fuſſent corrupta nūquam alia ſimilia producta fuſſent. Probatur antecedens: forma cadaveris quæ ſubsequitur nullo ex his indiget accidentibus, neque virtutem habet illa producendi, quorum enim forma cadaverica producet calorem qui eſt in homine, qui paulo antè animam egit, & tantam deorganizationem, cicatricum ſigna, quæ tantum viventi huic individuo conueniebat, & ad formam cadaveris nullo modo ſpe- ciant? Neque aliud extrinſecum agens, à quo hæc acciden- tia producuntur: ergo ſi ſemel antiqua fuſſent corrupta, nūquam alia producta fuſſent. Nonnullas ſolu- tiones adducit, & refellit P. Soar diſp. 14, ſect. 2. num. 21. omnino à veritate aberrantes, tolerabilior eſt, quæ dicitur Deum ſimilia accidentia producere, ne materia immedia- tè transeat ad accidentia inter ſe valde oppofita, ſed ſuc- ceſſivæ antiqua amittat. Hæc ſolutio parum eſt philoſo- phica, quia abſque aliquo fundamento, Deo tribuit pro- ductionem accidentium, quam nulla cauſa exigit. Quod ſi Deus, poſitus diſpositionibus dum alia cauſa naturalis non ſupererit producat ſubſtantiale formam, id p̄fstat ad exigentiam diſpositionum, & ſi cauſam determinat, ut hunc effectum p̄ alio producat, cauſa ipſa exigit ipſam deter-

determinari à Deo, quia exigit Deum cum illa concurrere ad effectum, quem maluerit, quod fieri nèquit absque determinatione effectus, quia eo ipso, quod concurrat Deus concurrit ad effectum determinatum: in præsentis verò nulla est causa naturalis, quæ exigat talium accidentium productionem: ergo absque fundamento Deo attribuitur. Quod dicitur Deum illa producere, ne materia immedietr' transeat in accidencia adeò differentia, & inter se opposita nullius est momenti, quia alienum non est à materia transire immediate à quæcumque accidencia quantumvis opposita dum ex alio capite transitus non repugnet, quia materia his vel illis accidentibus est æquè contenta. Neque ex eo quod in instanti hæc habuerit, si in sequenti corruptantur, minus apta erit ad quæcumque alia, quantumvis precedentibus opposita, quia virtus materiæ in hoc instanti intrinsecè eadem est, quæcumque accidentia präcesserint, neque illa impedimentum aliquod relinquent, ratione cuius non possunt succedere quæcumque accidentia quantumvis precedentibus opposita. Dicunt Thomistæ ex accidentibus, quæ präcessere materiam manere sigillatam ad alia similia. Hæc verba sunt rectangularia, quia hic sigillatio nihil potest esse, quod in materia remaneat tanquam illius accidens, quia secundum sententiam, quam impugnamus omnia accidentia fuere corrupta materia secundum se supposita corruptione accidentium, quæ präcesserint, æquè indifferens est ad omnia ergo percipi nequit, quid si illa sigillatio, ratione cuius materia determinatur ad accidentia similia, his, que cum toto precedenti fuerunt corrupta, potius forma denuo genita illam determinabit ad opposita accidentia.

8 Aliud argumentum contra hunc dicendi modum multis doctè expendit P. Soar suprà à num. 23. quod ego dabo paucis cinctum. Subiectum debet supponi dispositum ad generationem in instanti, in quo exercetur generatio, quia subiectum debet esse dispositum ad formam recipiendam in instanti, in quo recipit illam, sed in illo instanti, in quo corruptiuntur dispositiones, quæ präcesserunt, non potest esse dispositum ad recipiendam formam per dispositiones in hoc instanti productas, & in toto receptas, non per dispositiones, quæ präcesserunt: ergo nullo modo. Dicunt nonnulli in hoc instanti disponi per dispositiones in hoc instanti productas & in toto receptas, quæ sunt priores, & posteriores forma in diuerso genere cause. Hunc dicendi modū efficaciter impugnat Herodus rationibus, quas adduxi puncto precedentem ad hanc mutuam prioritatem expugnandā, vbi probauit non solum in diuerso genere, sed in eodem esse futuram. P. Rubius suprà, q. 7. à n. 201. afferit subiectum esse dispositum, & determinatum ad recipiendam hanc formam in hoc instanti per dispositiones, quæ in instanti präcesserunt, quia virtute illarum est expulsa in hoc instanti forma präcedens, ita ut si Deus veller suum suspendere concursum, & non producere aliam formam, non minus corruptiuntur forma präcedens, ita ut materia absque omni forma permaneret. Ex his inferit per dispositiones precedentem materiam manere determinatam ad hanc formam in specie, quia expulsonem formæ per tales dispositiones non potest subsequi nisi hac formæ, quam tanquam finem respiciunt dispositiones precedentem. Addit materiam manere determinatam non solum ad speciem formæ, sed ad hanc individuam formam, quia positis his dispositionibus non potest ab hoc agenti cum his circumstantiis produci alia forma individua ab ista distincta.

9 Longum esset totam hanc doctrinam ex professo impugnare, vnde enim innumeris scatet difficultatis, excurrat singula quæ in illa traduntur, & validas impugnations singulis applicabo. Docet P. Rub. dispositiones precedentem disponere ad hanc formam, quia virtute illarum präcedens expellitur. Contra hoc assertum efficaciter probo formam corrupti non expelli virtute dispositiōnum, quæ präcesserunt, & corruptiuntur simul cum forma antiqua in instanti generationis. Dispositiones illæ subiectabantur in composito antiquo, verbi gratia, in ligno, pono gigni modo ignem & corrupti formam ligni: ergo dispositiones illæ supponerant tanquam causam materialē compositum illud, videlicet lignum ergo non possunt illud destruere. Probo consequentiam: Nulla forma potest corruptere subiectum illud, quod supponit tanquam principium sive existentia: sed dispositiones illæ supponunt lignum tanquam principium materiale sive existentia, vt defendit Pater Rubius cum omnibus Thomistis:

ergo non possunt illud destruere. Ratio maioris propositionis est manifesta: omnis effectus supponit & requirit präexistens, & independens à sua entitate principium, à quo dependet in quocumque genere causa, quod eo ipso, quod sit principium causatiuum est prius natura effectus, & independens ab illo: ergo implicat effectum destruere principium, quod requirit präexistens, & supponit existens, independenter ab illo, quia eo ipso, quod illud supponat & requirat präexistens non potest exire destructionem, alias idem effectus exigeret existentiam principij, & negationem illius existentie, à qua existentia dependebat, quod manifestè implicat. Deinde eo ipso quod principium supponatur independens ab effectu implicat ab illo corrupti, quia id, quod existit possit independenter ab alio nequit ab illo corrupti. Secundum formæ ligni corrupta in instanti, in quo signatur forma ignis extitit in omni mensura, in qua extiterit dispositiones precedentem: ergo existentia formæ ligni componebatur cum existentia illarum dispositionum: ergo non expellit formæ ligni per illas dispositiones, cum quibus rectè componitur in eodem subiecto, quia formæ expellens aliam incompossibilis debet esse cum illa, neque per minimum instantis componunt formæ expellens, & expulsa. Tertiò, eti formæ expulsa non possit esse in instanti, in quo expellit, quia in illo potius debet esse negotio formæ, formæ tamen expellens debet esse in instanti temporis in quo est expulsio, quia formæ expellens est causa expulsoris, seu negationis formæ, quæ dicitur expulsa, ac proinde debet existere in instanti, in quo ponitur talis negatio, quia omnis causa existere debet in instanti, in quo ponitur illius effectus: sed dispositiones, quæ subiectantur in ligno non existunt in instanti temporis, in quo expellit formæ ligni, quia in eodem instanti temporis, in quo corruptiuntur lignum, corruptiunt dispositiones in illo recepta: ergo dispositiones illæ non possunt esse causa expulsoris formæ ligni. Ex his concludo contra P. Rubium dispositiones antiquas non esse causam expulsoris formæ corruptæ, & hanc corruptiundam non esse, si Deus suspenderet concursum, quo producit formam generationis, principium aliud produceret, à quo formæ illæ expelleretur.

Admito tamen formam ligni expelli per dispositiones präcedentes, vt veniam ad aliud, quod docet, videlicet dispositiones illas disponere ad formam ignis ex eo, quod expellant formam ligni, quia formam ligni sic expulsantur potest sussegi formæ ignis. Expulsio formæ ligni eadem est à quibuscumque dispositionibus prouenient: ergo ipsa secundum se non ex eo, quod proueniat ab his, vel ab illis dispositionibus expellentibus diuersam formam insert in materia, à qua expellitur ergo ex eo præsè, quod formæ ligni expellatur per has dispositiones æquè indifferens manet materia ad hanc formam, vel ad aliam specie distinctam. Confirmatur: expulsio formæ ligni präcedentis posita est ad existentiam formæ incompossibilis, sed hæc negatio sive sit posita ad existentiam huius vel illius formæ est semper eadem, & purum esse negativum: ergo quia eadem non magis hanc, vel illam speciem formam induceret, sive ab his, sive ab illis specie distinctis dispositionibus proueniret, si aliquam posset inducere, quia negativum nihil positivum valet inducere, neque potest subiectum positiū disponere. Virgo, dispositiones präcedentes vel disponunt immediatè, & per se, vel media negatione formæ ligni quam inducunt: immediatè & per se non possunt disponere ad receptionem formæ factam in instanti, in quo ipsa non existit, quia nihil potest immediatè & per se aliquid prästare in instanti, in quo non existit. Si media negatione formæ, quam inducunt, redeunt omnia argumenta supra facta defumpta ex identitate negationis prouenientis ab his, vel illis dispositionibus specie distinctis, & ex natura ipsius negationis, quæ est purum nihil, nihil positivum praefare valens. Probaui dispositiones expellentes formam ligni non determinare speciem formæ introducendæ, quibus rationibus eodem modo probatur non determinare diuersiones formæ, vt docet P. Rubius, quod etiam impugnatum est lib. 2. Physicorum, Contro. 10. Punct. 2. vbi probauit diuersiones effectuum, cause primæ, & non aliis extrinsecis circumstantiis tribuendas esse.

Ultimè independenter ab his omnibus probo dispositiones existentes in instanti präcedenti generationem, &

in illo corruptas non posse disponere ad formam genitam. In instanti, quod generationem forma praecessit, non praecessit vixima dispositio ad formam: ergo non praecessere dispositiones adaequatè formam ad genitam: ergo non praecesserunt dispositiones, quæ possent adaequatè ad illam disponere. Antecedens admittunt omnes, quia in primo instanti, in quo est vixima dispositio ad formam genitam est forma genita, neque enim est amplius quod expectet forma producenda cum in subiecto datur vixima dispositio ad illam. Consequentia est per se nota, quia ubi non est vixima dispositio ad formam non est totum, quod requiritur ut subiectum sit adaequatè dispositum: ergo non est id, quod possit adaequatè ad formam disponere. Si dictas dispositiones illas non disponere adaequatè, sed inadæquatè, teneris dicere dispositiones receptas in genito saltam inadæquatè disponere ad formam, quam supponit, & in te habebis omnia argumenta, quibus impetruntur, qui afferunt dispositiones receptas in genito adaequatè ad illius formam disponere, mutua enim prioritas causarum, quibus hæc sententia impugnatur, & quæ repugnat in principiis adæquatæ, & inadæquatæ. Deinde si dispositiones in genito receptæ aliquo modo disponunt, ad illius formam adaequatè disponunt, quia ex se quibuslibet aliis seclusis adaequatè subiectum sternunt ad formam sustentandam & illis positis, & influentibus in formam, quam ex parte subiecti supponunt, superfluus est influxus aliarum dispositionum, quæ praecesserunt.

12 Si fundamentum quæras, quo sentientiam adeò difficiunt illius auctores amplectentes, nullum inuenies præter iam impugnatum ut falsum & inefficax, scilicet quia putabant subiectari in toto composito, & auctoritatem Aristotelis, quam sibi suffragari putant testimonio, quod iam exhibeo. Aristoteles lib. de generatione, cap. 4. text. 23. sic generationem explicit: *Cum vero totum immutatur & nihil sensibile, ut eiusdem subiectum remaneat, generatio est.* Ex quo inferunt auctores opposite sentientia in generatione nullum manere sensibile, hoc est, nullum accidens, quod sensibile est, seu sensuum subiectum. Huic testimonio rectè respondet Hurtadus Aristoteli tantum docuisse in generatione non permanere sensibile sumptum in concreto, quod sentiri dicimus mediis accidentibus, non verò deficere accidentia ipsa, mediis quibus subiectum sentitur, quem sensum exprimunt verba illa: *Vt eiusdem subiectum,* quia eo ipso quod totum deficit non manet subiectum, quod antea sentiri dicebamus, etiæ maneat accidentia sensibilia, quia primo, & per se sentiuntur.

13 Obiicies: Subiectum accidentium sensibilium iuxta nostram opinionem est materia prima, & non totum compositum: ergo corrupto composito, si manent accidentia sensibilia cum eadem materia prima permaneat, permanet idem sensibile etiam in concreto sumptum: ergo vt non remaneat sensibile adhuc in concreto, ut Aristoteles docet, necesse est accidentia subiectari in toto composito, & non in materia prima, vel ipsa accidentia non permanere, quia permanentibus accidentibus cum necessarium sit materiam ipsam permanere, necessarium erit idem sensibile in concreto sumptum secundum materiam, & formam permanere. Respondeo materiam primam tantum esse subiectum inhesionis, & informationis accidentium sensibilium, nihilominus mediis accidentibus subiectatis in materia prima dicimus nos sentiri totum compositum, & non materiam primam, cum enim medio colore video corpus, non dico me videre materiam primam, sed videre hominem, vel equum, lapidem, vel arborem, &c. ac proinde totum compositum est, quod sentiri dicitur, & quod sensibile vocamus, quodque Aristoteles nomine sensibilis in hac definitione intelligit.

14 Prado 2. par.
Centrourf. 3.
art. 2. §. 3. &
4. Contra dicta num. 3. videlicet quod etiam accidentia subiectarentur in toto composito, adhuc eo destructo eadem accidentia possent permanere in genito, & in corrupto Modernus Complutensis modo sibi solito: Afferit me contempnere argumentum, quo ex eo quod si subiectarentur accidentia in toto composito plures inferunt destructo composito accidentia corrumpenda esse. Non ego contemno argumenta, quibus non conuinco, & quibus respondere intendo, sicut neque sententias probabiles, quas non amplector, neque ea quibus non assentimur contempnere licet, quod si recentior ita sibi persuasum haberet modis seruasset modum in aliorum impugnandis sententiis.

Franc. de Oviedo, philosoph. Tom. I.

15 Arguit primo quis si accidere posset destructo illius subiecto in alio suientari, frusta facit Deus illud miraculum in Eucharistia, quod accidentia sine subiecto manent, quia nunquam definiti succedere aliud subiectum, in quo possent naturaliter suientari. Hæc sunt Recentioris verba, quem rogo, quid sibi velit dum scribit, *quia nunquam definiti succedere aliud subiectum.* Sonant verba loco substantia pannis in conversione Eucharistica substantiam aliam succedere, sed hanc non esse viri Religiosi mentem mihi certum est, quia ex hoc sequeretur substantiam pannis in illam substantiam succedentem conuerti, & non in Christi corpus, quod est mysterium eucharisticum destruere contra Conciliorum definitiones. Respondeo accidentia eucharistica destruta substantia pannis in alio subiecto non recipi, quia ita necesse est, ut substantia pannis in Christi corpus transfert, & hac ratione à Deo sine subiecto conservantur. Nec destruto pane aliud subiectum potest ex cogitari, in quo illa accidentia subiectarentur, nisi Deus illud denuo crearet, quia materia reliqua aliorum compositorum, & ipsa composita, quæ in rerum natura permanent, habent suam quantitatem distinctam à quantitate eucharistica, & ita bene recipere non possunt. Necesse ergo erit, ut quantitas eucharistica subiectum substantialie haberet, quod Deus ad destructionem panis aliud compositum vel alitem materiam aliam crearet. Nec dici possit, quod quantitas eucharistica in alio accidenti recipienda esset, quia de illo esset eadem quaestio, cum sine subiecto esset conservandum, neque in rerum natura accidentis reperitur aptum ut sit quantitatis subiectum.

16 Rulfus arguit: *equi ex meo dicendi modo, eadem numero gratiam esse in conferente, & in eo, cui conferitur, cuius oppositum notat sanctus Thomas 3. parte, quaest. 62. art. 3. ad 2.* Similiter eadem numero speciem, quæ est in rebus, imprimandam esse intellectui, quod non ita contingere aduerit sanctus Thomas quodlib. 8. art. 33. Rulfus inferretur, quod eadem numero actio esset subiectiu in agente, & in passo.

17 Hæc tumultari, & sine delectu affectu impugnati dicta sunt, & ita absque illa efficacia specie. Omnibus superabundanter satiscit dicendo questionem esse, an quando subiectum accidentis deficit, & aliud loco illius succedit, succedens posse eadem accidentia subiectari, quæ subiectabat subiectum praecedens, quod iam non subsistit, quod esti de subiecto adaequato diceretur minimam anfan inferendi non dabat permanente hoc subiecto, quod accidens subiecte posse accidentis relicto priori subiecto, quod perseuerat ad aliud transire, quod in casibus à Recentiore adductis infertur, ut illos expediens patebit, illos singillatim recurro.

18 De more est huic recentiori omnia quæ vult assertare quibusvis verbis Diu Thomæ, quæ materiam illam attinquent probare, quæ sibi videtur ratione alia non indigere, nec solutione, quibus satisfaciet argumentis contra illius sententias adductis, ideo placet examinare, quid ad rem conducat testimonium, quod in hac parte ex D. Thoma pro se adducit. Inquirit Angelicus Doctor art. illo 3. citato, an Sacraenta gratiam contineant. Primum argumentum pro parte negante, hoc est gratia non est in Sacraento, tanquam in subiecto, quia Sacramentum est corporeum & subiectum gratia, non est corpus, sed spiritus; neque tanquam in vase, quia vas est locus mobilis: ergo nullo modo. Secundum argumentum est, Sacraenta ordinantur ad hoc, vt per ea homines gratiam consequantur, sed gratia, cum sit accidentis nequit transire de subiecto in subiectum: ergo pro nihilo est gratia in Sacraentis.

19 His argumentis respondet Angelicus Doctor, quod gratia non est in Sacraento tanquam in subiecto, nec in vase tanquam in loco, seu protus vas dicitur instrumentum alicuius operis faciendi. Ex hoc ad secundum responderet, quod quamvis accidentis non transeat de subiecto in subiectum, transtinctus tamen a causa aliquiliter in subiectum, non ut eodem modo sit in eis, sed in unoquoque secundum propriam rationem, in Sacraento videlicet tanquam in instrumento gratia producenda, in subiecto, ut recipiente gratiam medio Sacraento producto. Rogo ego in quo conferente, & in quo subiecto, cui conferatur, inferat iste fore eadem gratiam. Si in Sacraento conferente tanquam instrumento: Habemus ex D. Thoma in illo non esse gratiam tanquam in subiecto. Si in principali conferente Deo: gratia creata in Deo tanquam in subiecto non est, sed

L. 1 tanquam

398 GENERAT. Contro. I. De his, quæ generationi præcunt.

tanquam in principio productio. Dicat ergo ex quo conferente tanquam ex subiecto inferat in aliud subiectum gratiam esse transituram. Profecto non solum argumentum illius efficax non est, verum etiam est de materia non supponente, supponit enim principium conferens gratiam esse subiectum materiale illius. Ex testimonio relato posset desumere predictus author, Diuum Thomam afferere, accidens non transire de subiecto in subiectum, quod ego affirmo quando subiectum non substituitur in eodem instanti, in quo unum deficit loco alterius in eodem spatio, quod occupabat subiectum præexistens, quod solum posset inferri ex eo quod dicatur accidens non migrare de subiecto in subiectum, verumtamen, neque hoc in loco id affirmat Angelicus Doctor, sed hoc omittit quia ad solendum argumentum necessarium non erat, & ita quasi fab conditione loquitur his verbis. Ad secundum dicendum, quod quāmis, accidens tuorū transire de subiecto in subiectum. Hoc dixerim, non quia non iudicem verissimum commune adagium accidens non potest migrare de subiecto in subiectum, sed vt ostendam, quod hoc adhuc non probatur ex hoc testimonio adducto.

20 Quod secundo loco obicit videlicet eandē speciem, quæ est in rebus posse inesse intellectū eodē virtutē laborat. Nam si loquitur de speciebus, quas recipit intellectus humānus dum anima est corpori unita non solum eadem numero, sed neque alia eiusdem nature specifica in alio subiecto præcedit, nam quovis Phantasma cum intellectu agenti speciem spiritualem in intellectu producit omnes præcedentes species materiales sunt. Deinde obiecta in se ipsis speciem non producunt, sed in medio & in potentia, ad quas illas mittunt. Rursus, quod eadem numero actio sit in agente, ac in passo, hoc consequens toto celo distat ab hac materia, quia accidens est modus, & non potest separari a re, cuius est modus, & ita non potest modo esse in agente, & postea in subiecto, simul autem esse in utroque disparatum quid est ad hoc propositum.

21 Rursus arguit, magis dependet accidens a subiecto, quam a loco, ergo si potest mutare subiectum poterit mutare locum, & ita migrare ex subiecto, quod est in hoc loco, in aliud, quod est in alio loco. Respondeo concedendo antecedens, & negando consequentiam. Ratio disparitatis est, quia quando accidens mutat subiectum inadæquatum ipsum accidens nihil agit, sed tantum subiectum adveniens incipit illud recipere. Si autem accidens ex hoc subiecto in aliud saltaret debebat ex uno in aliud absque subiecto moueri, cuius motus nulla potest causa reperiri, nec ratio, aut causa cur perderetur uno ad primum subiectum, & alia ad nouum subiectum produceretur.

22 Mitto alia, quæ hic aggerat Recens iste, quia quisque ea legere facilè agnosceret nulla indigere solutione, neque speciem aliquam difficultatis præ se ferre, huiusmodi argumentum est: destructo fundamento adsciscij totum ædificium corrue, & ita ablato subiecto accidens corrumpendum esse.

P V N C T V M IV.

*Quomodo dispositiones supponantur ex parte actus primi
ad formam substantialem.*

IFer communis sententia dispositiones se tenere ex parte materia, & esse priores forma in genere causæ materialis. Ex quo principio probauit dispositiones non posse recipi in toto compósito, quia essent priores, & posteriores forma, non solum in diuerso, at in eodem genere causæ, quod implicat in omnium sententiæ, & in nostra adhuc in diuerso genere causæ hæc mutua prioritas impossibilis est. Contra hanc rationem, quæ omnibus familiarissima est, grauis insurgit difficultas perita ex conseruatione formarum, quæ hic exigitandam remisit, quia illius solutio dependet ex doctrina, quæ modo tradam de ratione influxus, quem præstant dispositiones in primo instanti productionis, & in vterioribus conseruationis in formam, ad quam disponunt. Argumentum ita procedit: Forma substancialis, verbi gratia, forma ignis in secundo instanti sua durationis est causa efficiens qualitatū, quæ ad illam disponit: ergo in illo instanti est prior natura dispositionibus in genere causa efficiens: sed in illo instanti dispositiones sunt priores forma in eodem genere,

quo prioritatem habent in primo instanti: ergo in illo secundo instanti sunt priores & posteriores saltem in diverso genere causæ: ergo admittenda est hæc mutua prioritas, quam nos negamus, quia admissa evertitur tota doctrina tradita Punctis precedentibus. Maiorem probat experientia, quæ videmus ignem illico propria virtute actuaria recuperare gradum caloris depeditum ergo actum producit, & conseruat calorem, quem in se habet ergo actuaria influit in proprias dispositiones, quarum principia calor est. Respondent nonnulli: ignem tantum producere, & conseruare calorem illum excedentem intentionem requiritam ad sui existentiam, à qua tantum dependet tanquam à dispositione, & non à calore illo excedente, & ita non influere in dispositionem aliquam, à qua dependet in aliquo genere, cum nullo modo dependeat ab illo calore, qui excedit intentionem requiritam ad sui conseruationem, sine quo subtiliter valet. Solutio hæc tantum ad difficultatem praesentem fugiendam inuenta est, cuius doctrinæ nec leue fundamentum reperies nisi tantum ex illa difficultate hanc componi, & grauior alia contra illam infuriant. Non calorem exigere naturaliter octo gradus caloris, & posse quinque conseruari, & non paucioribus gradus subordinati non sunt, ignis æquè conseruabitur cum quinque illorum octo, quos habet dum est in statu naturali, neque magis hos, quam illos exigit: ergo nulla est ratio cur ex illis octo hos tres non conseruet, potius quām alios quocumque loco illorum, neque cur hos quinque conseruerit potius quām alios quinque inadæquatè ab his distinctos, qui reperiuntur in illo octonario: ergo sine fundamento dicetur hos determinatos non conseruare, & illos conseruare: neque ad Deum recurrendum est quando res alter cōponi possunt. Si gradus sunt subordinati forma ignis dependet à quinque inferioribus, & non ab aliis tribus vitiis: ergo dici neque conseruare illos, à quibus non dependet, & non conseruare illos, à quibus dependet; abhinc enim dicetur agens naturale conseruare gradus superiores, & perfectiores huius intentionis, & non alias inferiores, & imperfectiores. Minorem primi syllogismi sic probo. Seclusa resistentia contrarij, idem requiritur ad conseruandam aliquam formam, ac ad illam primo producentem, sed ad producendam formam requiruntur dispositiones ex parte subiecti: ergo ad illam conseruandam ergo dispositiones, quæ in fluunt in productionem, in fluunt in conseruationem. Maiorem probo: Conseruatio, & producio physice non distinguuntur, sed eadem est actio in instanti, in quo incipit terminus, dicitur productio, & in vterioribus dicitur conseruatio, sed ex eo, quod præcesserit, vel non præcesserit terminus, actio non variatur: ergo id requiritur ad illius existentiam, siue terminus præcesserit siue non præcesserit. Ad explicationem huius difficultatis scire oportet quam causalitatē inter se habeant formam, & illius dispositiones, & quomodo hæc exercantur, de quibus latè disputat noster Soart. disp. 14. Metaphysic. sed. n. 26 & sequent. & Hurt. difficultatem propositam attingit disp. 2. fecit. 1. & in præsentiarum ego nonnullis conclusionibus, omnia, quæ ad hanc materiam spectant claram explicabo.

PRIMA CONCLVSIÖ: Nulla dispositio potest physicè in genere causa efficiens in formam influere. Constat hoc conclusio ex lib. 2. Physic. Contro. 9. Punct. 3. vbi probauit nullū accidens posse physicè substantiam producere.

SECVNDA CONCLVSIÖ: Quantitas disponit materiam ad recipiendam formam, & se tenet ex parte causa materialis, & in hoc genere est prior forma. Probo hanc conclusionem: Materiad ad formas substanciales recipiendas, & conseruandas requirit tantam determinatam extensionem: sed hoc extenso procedit à quantitate: ergo quantitas conducit, ut materia formas recipiat: ergo se tenet ex parte materiae, quatenus hæc est causa materialis receptiva formarum. Neque contra hanc conclusionem ratio suprà facta viam habet, quia quantitas neque producitur, neque conseruatur à forma.

TERTIA CONCLVSIÖ: Reliqua accidentia, quæ disponunt ad formam ex se intrinsecè habent exigere productionem formæ ad quam disponunt à Deo, vel ab alio agente naturali præstam. Ratio est manifesta, quia nulla alia causa potest dari, propter quam Deus crevit rationalem animam in materia dispositam, nisi quia dispositiones in materia existentes exigunt creationem in anima in materia introducendæ, neque ob aliam rationem Deus produxit.

Punct. IV. Quomodo dispositiones supponantur ex parte actus, &c. 399

producit alias formas viuentium, quarum nulla potest dari causa efficientia, à qua producatur, & ob eamdem rationem Sol, & aliae caue vniuersales indifferentes ad diueras formas producendas, hanc potius, quam illam in hac materia producent.

QUARTA CONCLUSIO: Non ex eo præcisè, quod dispositiones exigunt hanc formam produci, & illa de facto producatur, sunt priores forma, si hanc producitur Deus non attendendo ad has dispositiones, sed liberè ad suam voluntatem, vel ob alia motiva, que voluntatem diuinam inducent ad illam formam producendas ex vi decreti, quod idem permaneret si dispositiones illæ non præcessent. Quia tunc dispositiones neque illarum exigentia non influunt physicè, neque moraliter in formam: non physicè, quia exigentia, quam habent dispositiones formæ producendas, neque est influxus physicus, neque ad illum ordinatur: non moraliter, quia hic influxus fit mouendo causam ad talē effectum, causalitas enim causa moralis respectu actus interni, est actus interius respiciens tanquam motuum ipsum principium morale, & respectu effectus externi est illius productio dependens ab isto interno actu: ergo si agens aliunde determinetur, causa moralis nullum influxum habebit in effectum, sicuti si quis rem consulat Petro, quam ipse à se vult facere, & non propter rationes à consiliente proprias, quas contemnit, non dicitur causa moralis illius effectus, quem ipse illius auctori confulerat.

QUINTA CONCLUSIO: Quando dispositiones, quæ exigunt formam de facto in illam non influunt, seu non mouent, neque determinant principium effectuum ad illius conseruationem, vel productionem tunc temporis præstitam, possunt esse posteriores ipsa formæ, & ab illa dependere in genere causa efficientis. Ratio est, quia per hoc, quod est præcisè habere talem exigentiam, etiæ possint esse priores formæ, de facto non sunt formaliter priores ex vi illius: ergo ex vi illius non repugnat posteriores esse in quocunque genere. Sic contingit in physicis, virtutibus enim, quæ posset esse prior alia dum in actu secundo prior non est, potest de facto esse posterior, & dependet de facto hic ignis ab illo, quem ex natura rei posset producere, si ab alio, & non ab illo dependet.

SEXTA CONCLUSIO: Quando dispositiones, quæ exigunt formam, de facto, influunt moraliter, & determinant Deum ut per se tantum, vel cum alio agente naturali concurrit ad productionem formæ sunt priores formæ, & non possunt ab illa dependere. Probo: Dispositiones mouent per existentiam ipsam, seu ex prævisione sua existentia: ergo supponitur ipsarum existentia ad determinationem causa ad producendam formam: ergo supponitur ad formam productam: ergo est prior formæ: ergo talis existentia non potest esse posterior formæ: ergo non potest existentia dispositionum dependere à formæ, alias daret mutua prioritas inter dispositiones, & formam, quam sæpe in omnibus causis repugnare diximus. Confirmatur: Dispositiones videntur existentes antequam existat formæ, ad cuius existentiam producendam determinant agentem indifferens ad formam producendam, vel non producendam: ergo etiam agens non determinetur in actu secundo ad formam producendam, supponuntur dispositiones existentes: ergo etiam non detur forma producta, quia Deus, non obstante existentia dispositionum non vult illam producere, supponuntur dispositiones existentes, quæ priores sunt determinatione agentis. Dices esse priores, & posteriores in diuerso genere, & in diuerso ordine causandi quod non repugnat, quia etiæ dari nequeat mutua prioritas adhuc in diuerso genere, quando vtraque causa physicè causat, non repugnat dari, quando vna causa physicè, & altera moraliter causat. Contra: Etsi dispositiones caudent medio influxu morali, influxus iste supponit ipsarum existentiam, non obiectus cognitam, & apprehensionem tantum sicuti finalis causa, sed physicè exercitam, & postquam in rerum natura: ergo ad hoc ut moraliter dispositiones caudent formam, supponuntur physicè existentes in illo priori, in quo possunt causare, & sunt indifferentes, vt illis contingat causalitatis iuxta propriam existentiam, vel negatio causalitatis contra eamdem existentiam: ergo forma, quæ posita aduenit postquam iam supponuntur dispositiones existentes, & cum omnibus præquisitis ad existentiam ipsarum, quia eo ipso quod præudenter existentes, præ-

videntur cum omnibus requisitis, vt existant, non potest esse vnum è requisitis vt dispositiones existant, quia antequam videretur forma, erant prævisa omnia requisita ad existentiam dispositio un: ergo non potest influere in dispositionum existentiam, quia id folūm influere in hanc, quod ad illam in aliquo genere caue prærequiritur.

SEPTIMA CONCLUSIO: Dispositiones, quæ à forma conseruantur, quibus excepta quantitatè reliqua comprehenduntur, in nullo genere concurrunt ad conseruationem formæ iam existentis in subiecto, neque in aliquo genere causa sunt illa priores. Hanc conclusionem tenuit docere P. Soar. qui in Metaphysic. disput. 18. sect. 3. num. 10. afferit verisimilius esse dispositiones consernari à forma, & disput. 14. sect. 3. num. 28. ait se non posse intellegere quid sit verè præparans, & aptans subiectum ad formam, & quod effectuè consequatur ipsam formam. Quod si ibid. num. 40. aliquam mutuam prioritatem, & dependentiam concedat inter dispositiones, & formam, non loquitur de dependentia mutua vtraque à priori, sed vna à priori, & alia à posteriori, sicuti forma à priori dependet à materia, & in vulgaris sententia materia dependet à posteriori à forma, neque aliud genus mutua prioritatis admittit inter dispositiones, & formas, vt legenti fieri perspicuum. Eamdem conclusionem expresse tradit P. Hurtadus hic disput. 2. sect. 1. subsect. 3. Confirmatur: dispositiones non sunt priores formæ in genere causa efficientis physicè ut statui conclus. 1. non in genere causa materialis physicè aptando materiam sicut illam apiat quantitas, quia nullus appetit modus, quo calor hac ratione materiam disponit, neque ratio, quæ illum suadeat, & omnino superfluus est quicunque excogitur: ergo dispositiones omnes demptæ quantitatæ, de qua non loquimur, quando influunt in formam, tantum influunt moraliter determinando principium productuum illius ad productionem eiusdem. Sed semel iam producta forma influxus iste necessarius non est ad illius conseruationem: ergo dispositiones etiam in forma productionem determinando illius principium modo dicto, nullo modo influunt in illius conseruationem. Minorem, seu hoc ultimum antecedens probo. Forma semel producta per suam entitatem petit conseruari à Deo: ergo potius mouetur Deus ad illam conseruandam propriæ formæ existentia, sicuti mouetur existentia aliarum entitatum, quarum nulla alia entitas exigit ipsarum conseruationem ad illas conseruandas, quā exigentia dispositionum, & fortiores erunt apud Deum (licet sic loqui, vt rem explicem) preces propriæ formæ ad propriam conseruationem, quam preces alienæ, videlicet dispositionum, quæ eiusdem formæ existentiam exposcunt.

Ex hac doctrina optima desumitur disparitatis ratio, cur dispositiones ita influunt in primam formæ productionem, & non in illius conseruationem. Quia forma non potest exigere suam propriam productionem, & ita ad existentiam alienam producitur: quod si ad alienam existentiam producenda est, iure producitur ad existentiam dispositionum, quæ illam exposcent: semel tantum producta forma ipsa suam exigit conseruationem, & ad propriam existentiam recte conseruari dicuntur, & ita alienæ existentie influxus necessarius non est. Illud quod dicitur eumdem influxum, & eadem principia requiri ad productionem, & ad conseruationem eiusdem rei concedendum est de influxu physicò, non verò de influxu morali, licet aliquo modo posset de isto concedi, quia influxus similem illi, quem præstant dispositiones ad formam producendam, præstata eadem forma existens ad ipsius conseruationem, & ita substituitur influxus formæ productæ in ipsam ut conseruandam loco influxus, quem præstant dispositiones in formam ut producendam. Quomodo aliqua entitas exigit suam conseruationem, & quo tempore, & pro quo tempore illam exigit, explico Controversiæ.

OCTAVA CONCLUSIO: Ad introductionem huius formæ substantiali supponitur ex parte materie carentia dispositionum ad formam oppositam. Quia si non supponeretur haec carentias, igitur, v.g. in primo instanti, in quo applicaretur ligno, introduceret suam formam, etiam si dispositiones ad formam ignis non præcessissent. Probo sequelam: Dispositiones tantum requiruntur, ut determinent principium productuum formæ ad formam producendam: sed ignis per suam entitatem est in actu priuato determinatus ad formam ignis producendam: ergo

L. 2. determini

400 GENERAT. Controu. I. De his, quæ generationi præuent.

deminabit Deus ut cum illo concurrat ad talen formam, etiam si dispositiones non adint, quæ petant hunc concursus. Confirmatur: Materia ut sit potens recipere formam, & in actu primo ad illam, non debet supponere ex parte actus primi dispositiones à quantitate distinctas, quia haec, ut dicebam, tantum requiruntur, ut determinetur ager ad producendam formam, & ita non supponuntur ex parte actus primi ad conseruationem, quando ad illam agens aliunde determinatur. Sed ignis ex parte sua est in actu primo ad formam producendam, quia ex se est determinatus, ut dicebam, ergo si nullum adesse impedimentum ad talen formam producendam, illam de facto producere ergo ex eo non producit illam, quia dispositiones formæ praexistentis impediunt introductionem aduenientis: ergo requiritur ablatio impedimenti, videlicet negatio dispositionum ad hanc formam, ut possit introduci alia.

II. Dices ignem non producere formam in primo instanti, in quo applicatur antequam præcedant dispositiones, quia materia non est determinata ad formam illam recipiendam, quam determinationem desiderat à dispositionibus præstantibus. Contra: Materia ex se indifferens ad hanc, vel illam formam recipiendam recte determinatur ab agente extrinseco determinato ad hanc producendam, & non aliam, ut patet in receptione caloris, ad quam ex parte materia determinatio non præcedit distincta ab applicatione agentis ad passum, etiam si materia ex se indifferans sit ad calorem, vel frigiditatem recipiendam: ergo eodem modo poterit determinari ad formam substantiale recipiendam ab agente extrinseco seclusa alia determinatione, quæ intrinsecè se teneat ex parte materiae.

III. Obiicies: Ignis ex se sufficiens est ut determinet Deus, ut cum illo concurrat ad formam ignis producendam, & ut determinet materiam ad eandem recipiendam: ergo etiam si dispositiones tota determinatio ad formam producendam ab igne procedet, & non à dispositionibus: ergo adhuc in primo instanti dispositiones non influunt in formæ productionem. Respondeo: ignem ex se esse sufficiens determinatum ad productionem formæ, nihilominus quando coniungitur cum dispositionibus habentibus similem virtutem determinatum, in actu secundo determinationem procedere à dispositionibus, & ab igne, quæ tantum ab igne procederet, si dispositiones absent, & tantum à dispositionibus, si absent agens ex se determinatum ad talen productionem, ut contingit in omnibus generationibus, quæ procedunt à causis viueris, & indifferenter ad diversas formas producendas. Quod si dispositionibus negemus hanc determinationem in præsentia formæ exigentis suam conseruationem, id facimus, quia exigentia formæ est respectu actionis terminata ad se ipsum, exigentia vero à dispositionum respectu actionis terminata ad formam distinctam ab ipsis dispositionibus, exigentia vero ignis intendit produceri alium ignem, & exigentia dispositionum respectu productionis eiusdem ignis respiciunt actionem terminatam ad formam distinctam ab utroque principio exigente, & ita utriusque ex quo debetur illa actio, & intuitu utriusque dari congruit.

Ratio à priori, propter quam carentia dispositionum formæ opposita ad receptionem huius requiritur, hæc est: Ad hoc ut materia determinetur ab agente extrinseco ut recipiat hanc formam, & non illam, debet ex se supponi indifferens ad receptionem huius, vel illius, & non determinata ad formam oppositam illi, quam intendit agens: ergo debet non habere dispositiones ad formam ligni, ut in actu primo determinetur ab agente extrinseco ad recipiendam formam ignis. Antecedens probo: Determinatum extrinsecum non potest præualegere contra intrinsecam determinationem, neque vim habere, ut subiectum intrinsecè determinatum ad hanc formam determinet ad aliam oppositam: ergo determinatio procedens ab extrinseco, debet supponere subiectum saltē indifferens, vel non determinatum ad oppositum. Consequentia est legitima, quia dispositiones ligni determinant subiectum ad formam ligni: ergo vt tale subiectum non sit determinatum ad formam ligni debet non habere dispositiones ad illam, & ad hoc, ut subiectum habeat ralem indifferenter ad aliam formam, debet non habere dispositiones ad aliam oppositam. Dices: quando subiectum est calidum, est determinatum ad calorem per ipsum calorem, & tamen non

supponitur negatio huius determinationis, ut agens extrinsecum illud determinet ad frigiditatem recipiendam: ergo ad hoc ut agens extrinsecum determinet subiectum ad recipiendam formam ignis, non debet supponi negatio determinationis ad aliam formam. Respondeo: subiectum per calorem esse determinatum ad calorem in actu secundo per ipsam receptionem caloris, non vero esse intrinsecè in actu primo determinatum ad calorem per aliquid, quod calorem præcedat intrinsecè ex parte actus primi determinans subiectum ad receptionem caloris, dispositiones vero determinare subiectum ad formam intrinsecè, & per modum actus primi præcedentis ipsam formam, quod determinatio intrinsecā per modum actus primi, & ita non potest ab hac determinatio in actu secundo, quæ est formæ productio procedere, non quia impeditur per determinationem in actu secundo ad oppositam formam, quia est informatio formæ contraria, quæ expelleretur ab aliam aduenientem, sed quia impedit determinationis intrinsecā per modum actus primi ad formam oppositam, hoc est dispositionibus exigentibus formam contrariam.

Ex his concludo dispositiones esse priores ad formam producendam, in quam naturaliter influunt, ex eo quod intuitu illarum Deus formam producit, quod genus cause ad causam efficientem reduci solet, dicitur autem concretere in genere causæ materialis impropriæ, quia influxus iste oritur ab illis quatenus materiam afficiunt. Sunt etiam in hoc primo instanti medietate priores formæ, quatenus in illo expellunt dispositiones contrarias, & cauunt illarum carentiam prærequisitam ad formæ introductionem, quæ carentia dicitur prior formæ, quatenus ad illam prærequirit non propriæ, & positiæ, quia negatio non potest habere prioritatem, seu influxum positivum, in formam, sed tantum negatiæ, quatenus ablatio impedimenti, quo non ablato forma non ponetur. Hunc influxum remotum præstant dispositiones in genere causæ formalis, in quo alias expellunt, medio tamen influxu negatiæ, seu non impedimento: quod si ad aliquod genus causæ, ad materiale recte reducerit, quia materia est, quæ in ordine ad suam causalitatem expedita intelligitur per illam carentiam dispositionum.

In secundo instanti conseruationis dispositiones immediate non influunt in formam, ut supra dixi, neque mediæ, quia etiam in hoc secundo instanti forma dependeret, sicut in primo à negatione dispositionum ad formam contrariam, quæ à propriis dispositionibus in primo instanti processit, cum hac negatio non dependeat in conservari à propriis dispositionibus, non possunt media illa dispositiones influere, quia causa remota tantum influit media proxima, dum hæc ab illa dependet, ut dicebam. *Physic. Cont. 56. Punct. 2.* Addo in secundo instanti conseruationis non dependere formam à carentia dispositionum ad aliam formam, quia in primo tantum dependebat ut subiectum esse determinabile ab agente extrinseco ad formam recipiendam, in instanti vero conseruationis non requiretur determinatio ab agente extrinseco procedens, quia ipsa forma exigenus suam conseruationem exigit recipi in materia in mensura, in qua exigit conservari.

Obiicies: Forma non dependet in conservari à propriis dispositionibus, neque à carentia dispositionum ad aliam formam: ergo etiam si materia priuaretur suis dispositionibus & informaretur dispositionibus formæ contrarie, si hæc non produceretur perseveraret in materia sic affecta. Facile esset consequiam negare in doctrina Patris Soar. & Hurtadi, qui etiæ nobiscum supra negent formam dependere in conservari à suis dispositionibus à priori, quod nos hucusque propugnauimus, affirmant dependeret in conservari abillis à posteriori, & ita non posse sine illis subsistere, sicuti multi de materia prima reflectu formæ censem: verumtamen ego confiteor quantum concedo, quia dependentiam hanc à posteriori, de qua disputauimus libro secundo *Physicorum*, *Controversia secunda*, *Puncto septimo*, difficile concipio, & quia consequens verum esse existimo, & de facto contingere quando materia minor minima requiriatur ad formam viventis habet omnes dispositiones in illa requiritas ad formam viventis introducendas, quæ non introducitur, donec sit disposita tota materia, quam requirit vivens, in qua casu forma seniens, vel embrionis remanet in parte

parte materiæ dispositæ ad formam, & carentis dispositio-
nibus illius formæ, quam tunc retinet, alias tunc materia
existeret absque omni forma.

CONTROVERSIA II.

De generatione substantiali.

NOMEN generationis tam accidentalem, quam
alterationem vocamus, & substantialiem, quæ
nomen generationis sibi arrogat, in tota sua
latitudine sumptum comprehendit. In hac Contro-
uersia tantum de generatione substantiali, quæ sim-
pliciter generatio dicitur, sermo instituetur.

PUNCTVM PRIMVM.

Quid sit generatio?

Philosophi, quos retuli libr. i. Physic. Controversiæ 3.
Punct. 4. afferentes formas quasi soptas perpetuæ ma-
terie inesse, dicebant nullam dari generationem substan-
tiali, verum tamen cum ibi probauerim nouas produ-
ci formas substanciales, & has materia præexistenti vniri
media vnione superaddita, quod euici Controversiæ 4.
Puncto 1. & formas has, & vniōnem non creari, sed educi
ex potentia materiæ, de quo Controversiæ 3. Puncto 4.
manifestè concluditur dari generationem substanciali,
ex vi cuius producitur saltem vniōnis modus, & resul-
tat totum compositum genitum, quod ostendunt omnes
experiētia, atque rationes, quibus probauimus dari for-
mas substanciales. Neque in hac re demonstranda amplius
oportet immorari.

Aristot. 3. Physic. cap. i. text. 14. ita generationem descri-
pit: *Generatio est via ad natum. & lib. 8. cap. 7. text. 62. Ge-
neratio est mutatio de non ente ad ens. & lib. 1. de generat. c. 4.
text. 23. hoc habet: um verò totum mutatum, & nihil sensibile
vi eiusdem substantium renatur. Ex quibus definitionibus hanc
ad mentem Philosophi Theologi compingunt: Generatio
est mutatio totius in toto nullo sensibili permanente ut subiecto
etiam. Qui dicebant 1. Physic. Controversiæ 1. Generationem
essentialiter dicere formaliter vt generationem priuationem,
vt terminum à quo, afferunt generationem es-
sentialiter definiiri per mutationem, & hanc esse de illius
essentiâ, ita ut si in eodem instanti temporis creetur ma-
teria, & in eodē producatur forma, & vno dependenter à
materia, harum productio non sit generatio, sed eductio,
& totum non genitum, sed eductum denominetur. Hi du-
plici ratione possunt suam explicare sententiam, possunt enim
afferere hanc physicam actionem, quæ modo est mu-
tatio, & dicunt generatio equi, secundum suam intrinsecam
entitatem connotare priuationem forma preceden-
tem in materia, ita ut si priuatione illa non præcessisset, non
hac numero actio, quæ essentialiter est generatio subsi-
steret, sed alia loco illius, quæ non esset generatio, sed
eductio. Aliòve modo possunt afferere hanc eandem spe-
cie, & numero actionem, ex cuius forma equi modo gi-
ginitur, cum præcessit priuatione futuram esse, etiam si priua-
tio in materia non præcessisset, non tamen dicendam esse
generationem, quia generatio non solum dicit intrinsecam
entitatem actionis physicæ, sed addit supra hanc priuationem
præexistentem in subiecto, ita ut eademmet actio, quæ
in prima mundi generatione producta fuit forma elemen-
ti in eodem instanti, in quo materia fuit creata, & eductio
dicitur, & non generatio ex defectu priuationis præex-
istentis, posset esse generatio, si priuatione forma præcessisset
in materia prius tempore creata.*

Prior dicendi modus grauius reprehendendus est, quām
posterior, quia sine fundamento, & contra rationem bona
Philosophia dicitur Physicam entitatem actionis intrinsecæ
esse connexâ cum priuatione termini in subiecto præ-
existenti, quod ex duplice capite repugnatiam involuit.
Primo, quia priuatione est ens negativum, quod est non esse
ens, & propriè non esse: ergo non potest ab illa dependere
entitas positiva, & physica actionis, quæ enim connexio

inter esse, & non esse, seu inter positiuum, & præstatuum
esse potest? Dices formam positiuum affensus connecti cum
negatione diffensus, ita ut sine haec iuxta communioram
sententiam illa non possit subsistere, ac proinde recte pos-
se rem positiuum connecti cum ente negatiuo, seu cum ne-
gatione. Non ad rem, quia affensus dicit negationem dif-
fensus, quatenus opponitur cum habitu illius negationis,
videlicet cum diffensu, cum quo in eodem subiecto con-
iungi nequit, & cum non possit in subiecto in instanti rea-
li temporis non coniungi, vel cum diffensu, vel cum illius
negatione, eo ipso quod affensus non coniungatur cum
diffensu, cum illius negatione coniungendus est, & hac tan-
tum ratione possunt entia positiua esse connexa cum ne-
gationibus, quatenus oppositionem habent cum habitibus
illarum negationum. Ex hac doctrina vires resumit ratio
nostra. Hæc actio physica nullam oppositionem habet cum
termino ut existente, neque ut præexistente: ergo nullam
connexione habet cum illius negatione: oppositionem
non habere cum termino ut existente perspicuum est, cum
potius oppositionem habeat essentiale cum illo: non il-
lam habere cum termino ut præexistente ex eo solum ef-
ficaciter effet probandum, quod nullum caput huius oppo-
sitionis excogitari potest, id tamen positiue probo, & clari-
rè ostendo physicam entitatem actionis, que generatio di-
citur, nullam connexionem habere cum priuatione præex-
istente. Actio physica actionis eadem est in primo instanti,
in quo dicitur productio, & in secundo, in quo conservatio
appellatur, sed in instanti, in quo dicitur conservatio,
exsistit, quin immediatè ante praecessit priuatione termini:
ergo in instanti, in quo dicitur prima productio posset
existere, etiâ immediatè ante non præcessit priuatione
termini: ergo in illo instanti connexionem non habet cum
priuatione immediatè ante præexistente. Secundò impu-
gnatur hæc connexio, quia etiâ misi inter priuationem, &
positivum admittit connexio, hæc vanè fingitur respe-
ctu termini non existentis, sed iam præteriti, quia id quod
præterit in ordine ad id, quod modo est, perinde se habet,
ac si nunquam fuisset.

Poterior modus defendendi generationem esse essen-
tialiter mutationem minus à veritate aberrat, neque po-
test rationibus philosophicis impugnari, quia tantum dif-
fert à sententia, que defendit generationem non esse mu-
tationem in modo loquendi, quia de rebus physicis secun-
dum se sumptis idem iudicium fertur, etiâ dicatur genera-
tionem non esse essentialiter mutationem, siue oppositum
defendatur, dum semel concedatur hanc physicam actionem,
que generatio dicitur accidentaliter esse mutationem,
& potuisse eamdem non habere hanc mutationis denomina-
tionem, etiâ tunc simul cum illa ratio generationis illi
defuisset. Impugnandus tamen est hic dicendi modus, quia
rationem formalem ultimè constituentem generationem
constituit in ratione quadam extrinseca actioni superaddi-
ta, que ab illa potius deficere, & iuxta illum nulla datur
actio, que intrinsecè sit generatio, cum omni actioni ratio
mutationis, quam essentialiter dicit generatio, accidentaliter
contingat. Quod si hæc tantum ad modum loquendi
pertineant, tamen absurdè dicuntur, quia totius scholæ
coensus actiones generatiuas agnoscit, quæ intrinsecè, &
per suas entitates physicæ, & per prædicata intrinseca ip-
parum actionum generationes constituuntur. Secundò im-
pugnatur hic dicendi modus. Productio Verbi diuini es-
sentialiter est generatio, ut docet fides, & tamen non est
mutationis ergo de ratione generationis non est mutationis.

Respondent nonnulli: Generationem Verbi non esse
mutationem, quia repugnat in diuinis dari mutationem,
qua in creatis non repugnat. Fatoe in diuinis mutationi-
bus repugnare, & implicare processionem Verbi esse mu-
tationem, sed ex hoc capite argumentum desumo. Quo-
tiescumque repugnat in diuinis, seu in alio quoquinque
formalitas aliqua repugnat illud quod formaliter constituitur
per talen formalitatem: ergo si generatio constitueret
formaliter per mutationem eo ipso quod repugnaret
processionem Verbi ratio mutationis, eidem repugnaret ra-
tio generationis: sed non repugnat ratio generationis tali
processione, potius illam dicit essentialiter, & illi repugnat
ratio mutationis: ergo generatio formaliter, ut generatio
est non dicit mutationem. Respondent alij mutationem
esse de conceptu essentiali generationis creatæ specie
sumptæ, non verò de ratione generationis abstrahentis
à creatâ, & increata. Contrâ: de conceptu generationis

Franc. de Ouedo, Philosopher. Tom. I.

L 1 3 abstr